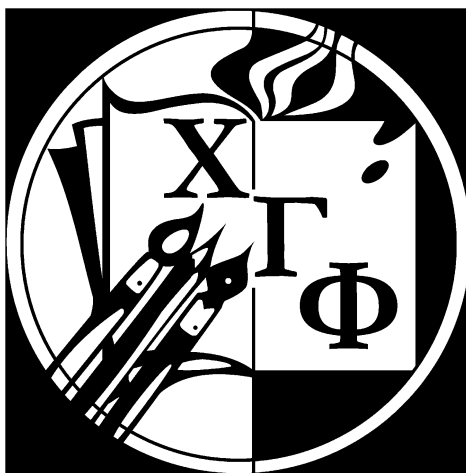

**Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

Художньо-графічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІН «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ»
для здобувачів вищої освіти 4 року навчання
за першим (бакалаврським) рівнем
зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)**

м. Одеса – 2019 рік

Друкується за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол №3 від 31 жовтня 2019 р.)

Розробники:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти, декан художньо-графічного факультету Т. А. Петухова;
старший викладач кафедри технологічної та професійної освіти А. В. Полторак;
асистент кафедри технологічної та професійної освіти Штайнер Т. В.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Т. Ю. Осипова
кандидат технічних наук, професор кафедри нарисної геометрії та інженерної графіки, Одеської державної академії будівництва та архітектури В. П. Бредньова

Виконання кваліфікаційної (курсової) роботи з дисципліни «Теорія і методика навчання» здобувачами вищої освіти 4 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) є завершальним етапом вивчення курсу «Теорія і методика навчання». Методичні рекомендації спрямовані на ознайомлення здобувачів вищої освіти з організацією, з вимогами щодо виконання, оформлення кваліфікаційної (курсової) роботи та порядком її захисту.

Методичні рекомендації розглянуто і ухвалено на засіданні кафедри технологічної і професійної освіти.

протокол №11 від «21» травня 2019 року

Петухова Т. А., Полторак А. В., Штайнер Т. В. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної (курсової) роботи з дисципліни «Теорія і методика навчання» для здобувачів вищої освіти 4 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології). Одеса : Університет Ушинського», 2019. 83 с.

©Університет Ушинського, 2019 р.

© Петухова Т. А., Полторак А. В.,

Штайнер Т. В. 2019 р.

ЗМІСТ

	стр.
Вступ	4
Розділ 1. Загальні положення	10
1.1. Вибір теми кваліфікаційної (курсової) роботи	11
1.2. Функції наукового керівника кваліфікаційної (курсової) роботи	12
1.3. Планування виконання кваліфікаційної (курсової) роботи ...	14
Розділ 2. Методичні вказівки щодо написання та оформлення кваліфікаційної (курсової) роботи	17
2.1. Формулювання теми	17
2.2. Зміст кваліфікаційної (курсової) роботи	18
2.3. Структура кваліфікаційної (курсової) роботи	21
2.4. Оформлення кваліфікаційної (курсової) роботи	37
Розділ 3. Методичні вказівки щодо захисту та оцінювання кваліфікаційної (курсової) роботи	43
3.1. Процедура підготовки кваліфікаційної (курсової) роботи до захисту	43
3.2. Порядок здачі кваліфікаційної (курсової) роботи на кафедрі.	46
3.3. Захист кваліфікаційної (курсової) роботи	47
3.4. Виступ на захисті кваліфікаційної (курсової) роботи	48
3.5. Оцінювання кваліфікаційної (курсової) роботи	49
Список використаних джерел	57
Додаток А. Заява	58
Додаток Б. Титульний лист	59
Додаток В. Зразок оформлення змісту кваліфікаційної (курсової) роботи	60
Додаток Г. Вступ	61
Додаток Д. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел	64
Додаток Е. Орієнтована тематика кваліфікаційної (курсової) роботи ...	71
Додаток Ж. Завдання на виконання кваліфікаційної (курсової) роботи	79
Додаток И. Приблизний план-конспект уроку	80
Додаток К. Рецензія	82

ВСТУП

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти 4 року навчання першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології), які виконують кваліфікаційну (курсову) роботу з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання» (модулі: «Теорія і методика навчання креслення», «Теорія і методика технологічної освіти», «Теорія і методика навчання інформатики»).

В методичній підготовці викладача виконання кваліфікаційної (курсової) роботи (КР) заплановано на завершальному етапі вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання» і націлене використовувати всю систему психолого-педагогічних знань здобувача вищої освіти для вирішення актуального методичного завдання – підготовка до викладання загально-професійних та професійно-практичних дисциплін у закладах загальної середньої освіти (ЗСО).

Сучасний педагог, поряд з глибокими конкретними знаннями з вибраної спеціальності і майстерністю вихователя повинен володіти високим рівнем мислення. Знання методів і засобів апарата досліджень допомагає розуміти і самому вирішувати нові задачі, які висуває практика.

Підготовка здобувача вищої освіти передбачає розвиток у нього творчого підходу на всіх етапах навчання. В першу чергу творчі навички формуються під час виконання кваліфікаційних (курсівих) робіт. За змістом кваліфікаційна (курсова) робота показує елемент самостійної роботи, яка органічно витікає і тісно пов'язана з науковою тематикою кафедри.

Таким чином, виконання КР – це одна із форм самостійної роботи здобувача вищої освіти, яка надає йому можливість одержувати навички в науково-дослідницькій діяльності.

КР як одна з видів самостійної роботи реферативно-дослідницького характеру передбачає найбільш глибокі, у порівнянні з рефератом, вивчення конкретної наукової проблеми.

Виконання КР передбачає розв'язання таких **задач**, як:

- поглиблення знань з актуальних проблем визначеної науки;
- формування дослідницьких умінь;
- стимулювання до самостійного наукового пошуку;
- розвиток умінь аналізувати передовий опит й узагальнювати свої спостереження;
- формування вмінь практичної реалізації результатів, дослідницькій проблеми в самостійно виконаних розробках.

В процесі написання КР з дисципліни «Теорії і методики навчання» здобувачі вищої освіти можуть виконувати наступні **дослідницькі завдання**:

- вивчення стану та глибини розробленості теми, виділення проблем;
- поглиблення знань з актуальних проблем визначеної науки;
- обґрунтування напрямку вирішення проблеми з погляду нових наукових даних і зміни новітньої практики;
- розробка методів вирішення проблеми;
- розробка пропозицій щодо використання результатів дослідження;
- визначення форм і методів розповсюдження результатів дослідження;
- педагогічне спостереження і аналіз уроків, вивчення і описування передового опиту роботи вчителя, класних керівників;
- анкетування учнів, визначення рівня засвоєння учнями знань програмного матеріалу і рівня їх розвитку і виховання (за допомогою тестів, експериментальних методик тощо);
- аналіз освітнього процесу та завдань навчально-методичного комплексу;
- експериментальна перевірка результатів дослідження.

Ці методичні рекомендації не ставлять задачу глибокого розглядання одного або декількох питань. Вони направлені на те, щоб дати загальне уявлення у підготовці і ході виконання КР, навчити здобувача вищої освіти працювати з літературою, оформлювати роботу та інше. А також ці методичні

рекомендації ставлять перед собою задачу уніфікації нормативів і вимог, які пред'являються у теперішні час до КР здобувачів вищої освіти.

Метою методичних рекомендацій є ознайомлення здобувачів вищої освіти з організацією, порядком виконання, оформлення і захисту кваліфікаційної (курсової) роботи.

Кафедрою пропонується здобувачам вищої освіти список орієнтованих тематик кваліфікаційних (курсівих) робіт (Додаток Е) науково-обґрунтованих і достатньо забезпечених доступною за рівнем викладання спеціальною літературою. Але це не виключає право здобувача вищої освіти самостійно запропонувати цікаву науково-обґрунтовану тему з дисципліни «Теорія і методика навчання» зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).

Термін здачі і захисту кваліфікаційної (курсової) роботи – травень (16-17 тиждень) для здобувачів вищої освіти денної форми навчання, здобувачі вищої освіти заочної форми навчання захищають свої кваліфікаційні (курсіві) роботи у період екзаменаційної сесії.

Метою кваліфікаційної (курсової) роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня є:

1. Оволодіти правильним оперуванням науковими фактами, існуючими поглядами з відповідних наукових питань.
2. Навчити грамотно використовувати наукову та спеціальну літературу, правильно оформлювати науковий матеріал.
3. Навчити правильно працювати з графічним матеріалом, аналізувати графічні і табличні данні, роботи порівняння у часовому аспекті.
4. Поглибити знання з дисципліни «Теорії і методики навчання» в галузі «Освіта» для майбутніх вчителів креслення, технологій та інформатики.
5. Розвинути просторове, логічне та технічне мислення.
6. Формувати творчий підхід у вирішуванні практичних задач.
7. Підготувати базу для написання кваліфікаційної (магістерської) роботи на основі вивчених літературних і графічних джерел;

8. Навчити робити вірні узагальнювання, висновки.

9. Закріпити **знання**: місця та ролі технологічної підготовки у здійсненні освітніх завдань закладу загальної середньої освіти (ЗСО), у фізичному, інтелектуальному, соціальному і духовному розвитку особистості школяра; змісту і концептуальності положення технологічної освіти учнів в Україні, принципів побудови Державного стандарту освітньої галузі «Технології», сучасних систем, за якими побудовані шкільні програми і навчальні посібники з креслення, трудового навчання, технологій та інформатики; характеру і змісту роботи вчителя щодо організації, планування і матеріального забезпечення технологічної підготовки учнів у ЗСО (на уроках, позакласних заняттях тощо); загальних питань методики навчання креслення (технологічної освіти, позашкільної освіти, інформатики) про завдання та зміст курсу креслення (технології, інформатики, трудового навчання) в ЗСО, про процес формування графічних понять, знань та вмінь і компетентностей на уроках; понять про шляхи організації та дидактичне забезпечення освітнього процесу з курсу креслення (технології, інформатики, трудового навчання); змісту та послідовності вивчення навчальних тем курсу креслення (технології, інформатики, трудового навчання); значень та особливостей організації позанавчальної діяльності;

вміння: готуватися до різного типу навчальних, теоретичних і практичних складових занять; правильно організовувати проектно-технологічну діяльність учнів, суспільно корисну продуктивну працю учнів різного віку у ЗСО, поза школою та у виробничих умовах (добір видів праці, нормування, облік та ін.); організовувати й проводити позакласну роботу учнів з технічної творчості, декоративно-прикладного мистецтва, а також факультативні заняття; здійснювати міжпредметні зв'язки; поєднувати навчання, виховання і розвиток учнів у освітньому процесі урочної та позакласної роботи з технології; організовувати профільну технологічну підготовку у ЗСО; розробляти плани розвитку кабінету креслення (технології, трудового навчання, інформатики), плани гуртків та факультативів, плани-

конспекти уроків, сценаріїв, позакласних заходів; розробляти і втілювати в практику освітнього процесу найбільш раціональні методи, засоби і форми навчання, що забезпечують міцне засвоєння учнями знань, умінь та навичок з креслення, технології та інформатики; працювати на класній дошці; розробляти, виготовляти та методично вірно використовувати наочно-дидактичні посібники; перевіряти та оцінювати знання учнів; закладати основи педагогічної майстерності; й опанування компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

Загальна компетентність:

- ЗК 1 Знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальна (фахова, предметна) компетентність:

- ФК 3. Знання загальних питань техніки та виробництва, будови та принципів дії технічних систем; знання мови техніки – креслення.
- ФК 4. Здатність творчо підходити до трудової діяльності, глибоко аналізувати виробничі процеси, порівнювати та узагальнювати їх поетапний перебіг.
- ФК 5. Здатність встановлювати зв'язок науки з новими явищами та процесами у виробництві, технічними системами, об'єктами виробничої діяльності.
- ФК 6. Здатність до швидкого освоєння нових видів техніки, інноваційних технологій та передових методів організації творчої діяльності.
- ФК 7. Здатність до творчого процесу, а саме: генерування ідей, висування гіпотез, фантазування, асоціативного мислення тощо.
- ФК 9. Здатність до оцінного судження, розвитку художньо-творчих нахилів і здібностей, оволодіння дієвими знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, методикою креативного пошуку, образною мовою пластичного мистецтва та технологіями художньої обробки матеріалів.

- ФК 10. Здатність до графічного та вербального опису проекту, розроблення проектно-конструкторської документації, внесення й оформлення змін у зв'язку з корективами, які виникають у процесі реалізації проекту в матеріалі.
- ФК 11. Здатність використовувати інформаційні технології та сучасні мультимедійні засоби у процесі роботи над проектом та його презентації.
- ФК 12. Здатність застосовувати знання сучасної техніки та технології, графічної грамотності, практичні вміння та навички проектно, конструкторської, виробничої діяльності при розробці та виготовленні виробів.
- ФК 18. Здатність організовувати роботу в шкільній майстерні (або кабінеті), на виробничій ділянці, контролювати і забезпечувати дотримання технології та раціональної експлуатації інструментів і технологічного обладнання;
- ФК 19. Здатність впроваджувати передові методи та прийоми роботи, прогресивні форми організації творчої діяльності.
- ФК 21. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з трудового навчання.
- ФК 22. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
- ФК 23. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проектів, підготовки аналітичної звітної документації, презентацій, портфоліо.
- ФК 24. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Кваліфікаційна (курсова) робота з дисципліни «Теорія і методика навчання» – це завершальний етап вивчення дисципліни, вид навчально-проектної роботи, результат дослідження теми (проблеми), самостійний навчально-науковий твір здобувача вищої освіти. Виконання КР на завершальному етапі вивчення курсу, має продемонструвати готовність здобувачів вищої освіти кваліфіковано розв'язувати поставлені в роботі завдання, робити аргументовані висновки й обґрунтовані пропозиції щодо запропонованих методичних проблем.

Таким чином, виконуючи КР, здобувач вищої освіти проектує майбутню професійну діяльність на конкретну ситуацію, реальні педагогічні умови.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна (курсова) робота – це робота комплексна. Вона містить розділи, що розкривають методичні, дидактичні та практичні питання, які знаходяться в органічному взаємозв'язку.

Робота повинна бути написана логічно та послідовно. Не слід вживати як надмірно великі та складно побудовані пропозиції, так і надмірно короткі, лаконічні фрази, слабо пов'язані між собою тощо.

У роботі має бути дотримано єдність стилю викладання, забезпечена орфографічна, синтаксична та стилістична грамотність відповідно до норм сучасної української мови. Ключові поняття в роботі повинні мати однозначне трактування.

Не рекомендується вести виклад від першої особи однини: *я спостерігав, я вважаю, на мою думку* тощо. Коректніше використовувати займенник «ми», але бажано обійтися без його вживання.

Допускаються оберти зі збереженням першої особи множини, із яких виключено займенник «ми», тобто фрази будуються з вживанням слів «*спостерігаємо*», «*встановлюємо*», «*маємо*».

Можна використовувати вирази «*на наш погляд*», «*на нашу думку*» або висловлювати ту ж думку в безособовій формі: «*вивчення педагогічного досвіду свідчить про те, що ...*», «*на підставі проведеного аналізу можна стверджувати ...*», «*проведене дослідження підтвердило ...*» тощо.

Усі цитовані уривки з використаної літератури повинні бути обов'язково розміщені в квадратних дужках і забезпечені виносками на джерело.

Тематика КР пропонується кафедрою за шкільною програмою технологій (трудового навчання, креслення, інформатики), але можуть розроблятися педагогічні або психологічні проблеми, проводиться науково-методичні

дослідження, пов'язані з професійною діяльністю вчителя технологій, креслення та інформатики.

Кваліфікаційна (курсова) робота виконується на підставі індивідуального завдання, який оформлюється на спеціальному бланку.

Керівництво кваліфікаційною (курсовою) роботою здійснюють викладачі кафедри технологічної і професійної освіти.

Кваліфікаційну (курсову) роботу здобувач вищої освіти виконує самостійно, користуючись консультаціями керівника і звітуючи перед ним, згідно графіку, у міру виконання окремих частин і роботи в цілому.

Керівник кваліфікаційної (курсової) роботи:

- допомагає здобувачеві вищої освіти визначити коло питань з вивчення обраної теми і методи дослідження, намітити план підготовки та план викладу кваліфікаційної (курсової) роботи;
- консультує здобувача вищої освіти в ході написання кваліфікаційної (курсової) роботи, здійснює систематичний контроль, проводить поетапну атестацію (не менше двох разів на семестр) та інформує про це кафедру;
- перевіряє і рецензує кваліфікаційну (курсову) роботу.

Курсова робота підлягає публічному захисті.

1.1. Вибір теми кваліфікаційної (курсової) роботи

Згідно з програмою з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання» (модулі: «Теорія і методика навчання креслення», «Теорія і методика технологічної освіти», «Теорія і методика навчання інформатики») здобувачеві вищої освіти надається право вибору теми кваліфікаційної (курсової) роботи з числа запропонованих науковими керівниками від кафедри технологічної і професійної освіти (Додаток Е).

Після обрання здобувачем вищої освіти теми кваліфікаційної (курсової) роботи відбувається процедура закріплення за ним і призначення йому наукового керівників на основі особистої заяви (Додаток А) здобувача вищої

освіти на ім'я завідувача кафедри із зазначенням назви теми і прізвища наукового керівника.

Здобувач вищої освіти має право запропонувати свою тему з кваліфікаційної (курсової) роботи, обґрунтувавши свій вибір і доцільність дослідження. Для затвердження теми запропонованої здобувачем вищої освіти, йому необхідно отримати дозвіл наукового керівника та завідувача кафедри технологічної і професійної освіти з боку здобувача вищої освіти, в якій він обґрунтовує підстави щодо виконання кваліфікаційної (курсової) роботи за запропонованої ним теми. Пропонуючи власну тему кваліфікаційної (курсової) роботи здобувачу вищої освіти слід виходити з таких положень: має бути конкретною, коротко сформульованою та відповідати сучасному рівню завдань в освітній галузі «Технології»; має бути направлена на розробку або удосконалення методики навчання у цілому курсі або окремого розділу згідно з програмою дисципліни; повинна відповідати ОПП «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» і присвячена розробці реальних виробів;.

Перш ніж розпочати дослідження, необхідно уважно прочитати та зрозуміти тему своєї майбутньої кваліфікаційної (курсової) роботи. Тема повинна бути вузькою, конкретною.

На сам перед кваліфікаційна (курсова) робота це самостійне дослідження, на якому здобувач вищої освіти повинен навчитися:

- робити логічний, несуперечливий огляд існуючої літератури;
- порівнювати наявні визначення, точки зору та методи дослідження і застосовувати релевантні визначення та методи на своєму прикладі.

1.2. Функції наукового керівника кваліфікаційної (курсової) роботи

Наукові керівники кафедри технологічної і професійної освіти здійснюють керівництво над кваліфікаційною (курсовою) роботою, що передбачає:

- надання методичних рекомендацій до виконання кваліфікаційної (курсової) роботи;
- запропонуванні готові теми дослідження;
- підготовку та надання завдання на виконання кваліфікаційної (курсової) роботи (Додаток Ж);
- консультування, інструктування зі складання плану, з підбору теоретичного та практичного матеріалу, з проведення й оформлення результатів дослідження;
- перевірку якості виконання кваліфікаційної (курсової) роботи;
- перевірку на Антиплагіат кваліфікаційної (курсової) роботи;
- написання науковим керівником рецензії на кваліфікаційної (курсової) роботи;
- участь у комісії із захисту здобувачем вищої освіти кваліфікаційної (курсової) роботи.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- дотримуватися графіка виконання кваліфікаційної (курсової) роботи;
- оформляти кваліфікаційної (курсової) роботи за запропонованими вимогами освітнього стандарту;
- своєчасно подати кваліфікаційної (курсової) роботи науковому керівникові для перевірки й рецензування;
- підготувати доповідь супроводженою презентацією за для захисту кваліфікаційної (курсової) роботи;
- здати скріплену кваліфікаційну (курсову) роботу згідно вимогам вказаних у параграфі 3.2.

Відповідальність за якість кваліфікаційної (курсової) роботи найперше покладається на здобувача вищої освіти: зміст, структура, стиль і грамотність викладу, технічне оформлення. Кваліфікаційну (курсову) роботу здобувач вищої освіти виконує самостійно, користуючись консультаціями керівника і звітуючи перед ним у міру виконання її окремих частин і роботи в цілому.

ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФОРМУЛЮЮТЬ ПРОБЛЕМУ, ОБҐРУНТОВУЮТЬ АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ, ВИЗНАЧАЮТЬ МЕТУ І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ, ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ; РОЗРОБЛЯЮТЬ ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ; СКЛАДАЮТЬ ПЕРЕЛІК МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ КОЖНОГО ЕТАПУ, ЩО ДОЗВОЛЯЮТЬ ДОСЯГТИ МЕТИ ТА ВИРІШИТИ ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ; ЗАСТОСОВУЮТЬ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПРАКТИЦІ; ЗДІЙСНЮЮТЬ ПРОЕКТУВАННЯ СПОСОБІВ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ, ПОЯСНЮЮТЬ ЇХ, СИСТЕМАТИЗУЮТЬ, ФОРМУЛЮЮТЬ ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ; ОФОРМЛЯЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИ, ОПИСУЮЧИ ЗМІСТ РОБОТИ ТА ЗАСТОСОВУЮЧИ ПРИ ЦЬОМУ СФОРМОВАНІ МОВНІ ШТАМПИ; РОЗРОБЛЯЮТЬ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ; АПРОБУЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИ В ХОДІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ!!!

Перевірка виконання КР або її частини є однією з найважливіших форм керівництва. Науковий керівник вказує на всі помилки, неточності та недопрацьовані місця, надає по них роз'яснення. Тому, не менше двох разів на семестр здобувач вищої освіти зобов'язаний надавати кваліфікаційну (курсову) роботу науковому керівникові для перевірки ходу її виконання. Перевірка здійснюється за заздалегідь встановленим графіком у визначені дні та години.

ЯВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗАЗНАЧЕНІ ДНІ ТА ГОДИНИ НА ПЕРЕВІРКУ ХОДУ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ СТРОГО ОБОВ'ЯЗКОВЕ.

У РАЗІ НЕВІДВІДУВАННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ ВІН НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ!!!

1.3. Планування виконання кваліфікаційної (курсової) роботи

Кваліфікаційна (курсова) робота виконується самостійно в позааудиторний час, індивідуально кожним здобувачем вищої освіти під науково-методичним керівництвом викладача за темою запропонованою керівником або здобувачем. КР являє собою закінчене самостійне дослідження,

в якому вирішується конкретне завдання, яке співвідноситься зі змістом дисциплін за освоєним напрямом. Автор КР повинен вміти:

- визначати і формулювати проблему дослідження з урахуванням її актуальності;
- ставити цілі дослідження і визначати завдання, необхідні для їх досягнення;
- аналізувати і узагальнювати теоретичний і емпіричний матеріал за темою дослідження, виявляти протиріччя;
- застосовувати теоретичні знання під час вирішення практичних завдань;
- робити висновки з теми дослідження, позначати перспективи подальшого вивчення досліджуваного питання;
- оформляти роботу відповідно до висунутих вимог.

Процес підготовки до написання КР умовно складається з наступних етапів (таблиця 1.1).

Етапами виконання КР є:

1. Вивчення методичних рекомендацій щодо виконання КР.
2. Вибір теми КР, узгодження її з науковим керівником, закріплення теми.
3. Здійснення аналізу теми КР і написання вступу. Структура вступу включає: актуальність теми, мета і завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження.
4. Збір, вивчення та аналіз навчальної, методичної та наукової літератури в обсязі, який є необхідним для дослідження проблеми.
5. Написання теоретичної та практичної частин КР.
6. Узагальнення результатів дослідження та обґрунтування висновків у заключній частині роботи; рекомендації щодо практичного впровадження нових ідей, викладених в роботі.
7. Остаточне оформлення роботи; наукове і літературне редагування.
8. Рецензування роботи.
9. Публічний виступ з результатами дослідження (захист роботи).

Таблиця 1.1

Терміни процесу підготовки написання кваліфікаційної (курсової) роботи

Термін	Етапи підготовки
Грудень (червень) (останній місяць семестру, що передує за навчальним планом КР)	Вибір теми КР, узгодження і попереднє обговорення її з керівником проводиться на 17-18 тижні попереднього семестру. (Для здобувачів ВО заочної форми навчання вибір теми КР та надання завдання на виконання КР проводиться під час зимової (літньої) попередньої екзаменаційної сесії.)
Лютий (вересень) (1-3 тижні)	Закріплення теми КР за здобувачем вищої освіти і призначення йому наукового керівників. Закріплення теми КР відбувається на засіданні кафедри не пізніше 3-ого навчального тижня семестру, в якому запланована КР. ПІСЛЯ ЦЬОГО САМОСТІЙНА ЗМІНА ЗДОБУВАЧЕМ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ !!!! Заміна теми КР відбувається тільки за погодженням з керівником і не пізніше 7-ого навчального тижня семестру. Видача керівником здобувачеві завдання на виконання КР (1-2-й навчальний тиждень). Завдання на виконання КР видається здобувачеві вищої освіти на підставі здійсненого ним аналізу теми, пошуку, підбору, систематизації та вивчення матеріалів з теми КР, наданого здобувачем вищої освіти орієнтовного плану КР.
Лютий – березень (вересень-жовтень) (3-8 тижні)	Написання здобувачем чернетки КР (3-6-й навчальні тижні). Здача на перевірку здобувачем чернетки КР на перевірку керівнику (7-й навчальний тиждень).
Квітень (листопад) (9-12 тижні)	Доопрацювання здобувачем тексту КР – усунення зауважень, оформлення роботи (9-12-й навчальні тижні).
Травень (грудень) (13-17 тижні)	Здача здобувачем КР науковому керівнику на рецензування (13-й навчальний тиждень) та перевірку на Антиплагіат у електронному вигляді. КВАЛІФІКАЦІЙНА (КУРСОВА) РОБОТА, ЯКА НЕ БУЛА СВОЄЧАСНО ПОДАНА НА РЕЦЕНЗУВАННЯ І НЕ ВІДПОВІДАЄ ВСТАНОВЛЕНИМ ВИМОГАМ, ТОБТО НЕ МАЄ ПОЗИТИВНОЇ РЕЦЕНЗІЇ, ДО ЗАХИСТУ НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ !!! Захист КР (16-17-й навчальні тижні). КР з дисципліни повинна бути захищена до початку екзаменаційної сесії, для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання у період екзаменаційної сесії.

* Місяць (місяці) залежать від семестру, у якому призначено кваліфікаційну (курсову) роботу

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ

2.1. Формулювання теми кваліфікаційної (курсової) роботи

Зміст і структура КР з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання» залежать від формулювання теми. Вона повинна включати в себе: креслення (розрізи, перетини, складальне креслення тощо), або інформатику, або трудове навчання (вишивання, шиття, стилізація в холодному батіку, декоративне панно тощо), за якими здобувач вищої освіти планує розробляти методику навчання. Тема КР може включати відомості про вік дітей (середній і молодший шкільний, старші класи тощо), про форму організації навчальної діяльності (урок, гурток, факультатив, позакласні заняття).

Оскільки багато КР можуть стати складовою частиною випускної кваліфікаційної роботи, то їх теми повинні дещо відрізнятися за своєю проблематикою від тем кваліфікаційних (магістерських) робіт. Вважається, що на 4 році навчання здобувачі ВО повинні вибирати для дослідження проблеми першого рівня, тобто гносеологічні.

Гносеологічна – пізнавальна проблема – це ситуація відсутності знань, необхідних для успішної реалізації освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти, виконуючи КР, вивчають психолого-педагогічні особливості різного шкільного віку, аналізують їх потенційні можливості для вивчення запропонованих тем, шукають матеріали з теорії і методики навчання креслення, теорії і методики технологічної освіти, теорії і методики навчання інформатики, визначають ступінь розробленості даної проблеми в навчальних програмах і методичних рекомендаціях. Таким чином, вирішується гносеологічна проблема відсутності

знань, необхідних майбутнім педагогам для розробки методики у вигляді серії уроків або позакласних занять.

Уроки, представлені в практичній частині КР, націлені на подальше проведення і апробацію в процесі виробничої практики. Таким чином, в рамках даної КР ефективність представленої методики не перевіряється. Уроки і заняття просто розробляються як результат практичного застосування набутих знань. Щоб звучання тем КР відрізнялося від тем ВКР, вони повинні відображати пізнавальну проблему і носити констатуючий характер. Наприклад:

- Специфіка навчання учнів в закладі загальної середньої освіти кресленню в різних графічних техніках.
- Вивчення складальних креслень з учнями 8-х класів на уроках креслення.
- Основи вивчення композиції в книжковій графіці з дітьми середнього шкільного віку на факультативних заняттях.

Якщо формулювання теми виходить занадто громіздкою, то з неї можна прибрати відомості про вік школярів або про форму організації занять, з тією умовою що вони будуть згадані в назві відповідних параграфів, особливо в назві параграфа 1.1.

2.2. Зміст кваліфікаційної (курсової) роботи

Кваліфікаційна (курсова) робота є творчою дослідницькою роботою, яка виконується здобувачем вищої освіти самостійно на базі теоретичних знань і практичних навичок з дисциплін «Теорія і методика навчання», отриманих протягом семестрів передбачених навчальним планом, пов'язана з розробкою конкретних теоретичних і науково-виробничих завдань інноваційного характеру, що визначаються специфікою відповідної спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) на першому (бакалаврському) рівні.

Матеріал викладається грамотно з використанням наукового стилю писемної мови. Виклад не повинен містити повторів та не бути перевантаженим цитатами. Не допускається просте переписування літературних джерел, забороняється їх цитування без посилань.

КР виконується на державній мові – **українська мова**.

Найхарактернішою ознакою писемної наукової мови є формально-логічний спосіб викладу матеріалу. Науковий виклад складається головним чином з роздумів, метою яких є доведення істин, виявлених у результаті дослідження фактів дійсності. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Тут найважливішим засобом вираження логічних зв'язків є: послідовність розвитку думки (*спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже*); заперечення (*проте, тимчасом, але, тим не менше, аж ніяк*); причинно-наслідкові відношення (*таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього, крім того, до того ж*); перехід від однієї думки до іншої (*тепер звернімося до..., розглянемо, зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...*); результат, висновок (*отже, значить, як висновок, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати...*).

В тексті КР існує неписане правило замість «я» використовувати «ми». Вираження авторства через «ми» дає змогу відобразити власну думку як думку певної групи людей, наукової школи чи наукового напрямку. І це цілком зрозуміло, оскільки сучасну науку характеризують такі тенденції, як інтеграція, колективність творчості, комплексний підхід до вирішення проблем.

Складання змісту КР – це важливий і необхідний етап у роботі. Детально складений зміст значно полегшує наступну роботу. Але не завжди вдається на початку роботи досягти бажаного і сформулювати чіткий й розгорнутий зміст. Така ситуація може виникнути при розробці нових тем. У подібних випадках роботу починають виходячи із попереднього, схематичного змісту, який в процесі досліджень уточнюється і деталізується.

Зміст кваліфікаційної (курсової) роботи передбачає:

- формулювання мети і завдання дослідження;
- аналіз стану вирішення проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, обґрунтування мети дослідження;
- вибір методів досліджень, які застосовуються під час розв'язання науково-дослідного завдання, розробку власного плану дослідження;
- творчий аналіз і узагальнення фактичного матеріалу, який використовується в процесі дослідження;
- отримання власних результатів, що мають теоретичне, прикладне або науково-методичне значення;
- узагальнення результатів досліджень з наведенням висновків і рекомендацій.

Формулювання теми зазвичай повністю включається в назву глав пояснювальної записки.

Приклад 1:

З огляду на це КР на тему «Специфіка навчання учнів в закладі загальної середньої освіти кресленню в різних графічних техніках» матиме такий зміст:

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи навчання учнів в закладі загальної середньої освіти кресленню в різних графічних техніках.

1.1. Психолого-педагогічні основи (особливості, обґрунтування) навчання учнів в закладі загальної середньої освіти кресленню.

1.2. Специфіка креслення в різних графічних техніках

Розділ 2. Розробка методики навчання учнів в закладі загальної середньої освіти кресленню в різних графічних техніках.

2.1. Аналіз програм і методик по темі: «Креслення в різних графічних техніках».

2.2. Конспекти уроків для учнів 5-го класу по темі: «Креслення в різних графічних техніках».

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Приклад 2:

Зміст кваліфікаційної (курсової) роботи на тему: «Вивчення складальних креслень з учнями 8-х класів на уроках креслення»:

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи вивчення складальних креслень з учнями 8-х класів на уроках креслення.

1.1. Психолого-педагогічне обґрунтування навчання виконання складальних креслень учнів закладу загальної середньої освіти.

1.2. Призначення і основні правила виконання складальних креслень.

Розділ 2. Розробка методики вивчення складальних креслень з учнями 8-х класів на уроках креслення.

2.1. Аналіз шкільних програм і методик навчання по темі: «Складальне креслення».

2.2. Конспекти уроків для учнів 8-го класу по темі: «Складальне креслення».

Висновок

Список використаних джерел

Додатки

2.3. Структура кваліфікаційної (курсової) роботи

Структура кваліфікаційної (курсової) роботи, перелік розділів, підрозділів і пунктів їх змісту визначається разом з науковим керівником, виходячи з цілей і задач дослідження.

Структура кваліфікаційної (курсової) роботи

Кваліфікаційна (курсова) робота повинна містити:

- титульний аркуш (Додаток Б);
- заяву (Додаток А);
- рецензію (Додаток К);

- завдання (Додаток Ж);
- зміст (Додаток В);
- перелік умовних скорочень (за необхідністю);
- вступ (Додаток Г);
- основну частину, яка складається з декількох розділів, яких завершується стислими висновками;
- висновки;
- список використаних джерел (Додаток Д);
- додатки (за необхідністю).

Згідно з вимогами до кваліфікаційної (курсової) роботи існує приблизний розподіл складової структури, які вказані у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Приблизний розподіл складових структури
кваліфікаційної (курсової) роботи**

Титульний аркуш	1 стор.	Обсяг 30-50 сторінок
Зміст	1 стор.	
Умовні позначки (скорочення)	1 стор. (за необхідністю)	
Вступ	3 - 5 стор.	
Основна частина: 2-3 рівновеликих розділи, які можуть складатися з 2-4 підрозділів (але необов'язково). Кожний розділ завершується висновками (не виносяться до змісту)	не менше 20 стор.	
Висновки та пропозиції	не менше 3-5 стор.	Обсяг не обмежений
Список використаних джерел	20-40 джерел	
Додатки	за необхідністю	

У **змісті** (подається на початку КР) містяться назви й номери початкових сторінок усіх структурних компонентів роботи: вступу, розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), загальних висновків, списку використаних джерел, додатків, інших структурних частин.

Перелік умовних скорочень (позначень, символів, одиниць, скорочень і специфічна термінологія та їх розшифрування) є неонов'язковою структурною частиною КР але він оформляється за потреби й друкується двома колонками у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом.

Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи тощо, повторюються у роботі менш, як три рази, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні. До змісту перелік умовних позначень (таблиця 2.2) не включають.

Таблиця 2.2.

Приклад переліку умовних скорочень

ЗВО	Заклад вищої освіти
ЗСО	Заклад загальної середньої освіти
ЗУ	Закон України
ІТ	Інформаційні технології
МОН	Міністерство освіти і науки України
ОПП	Освітньо-професійна програма

Вступ, в якому визначається актуальність теми, мета та завдання, об'єкт та предмет дослідження, методи дослідження, структура та обсяг роботи. Варто обґрунтувати необхідність розробки теми. Далі показується ступінь розробленості теми, висновком із чого буде виділення напрямку кваліфікаційної (курсової) роботи у вигляді проблеми.

Перш ніж заявити про актуальність дослідження (теми), необхідно вивчити стан проблеми дослідження (теми).

Проблема – це питання, яке вимагає розв'язання, яке виникає тоді, коли наявних знань недостатньо для розв'язання будь-якої задачі. Сутність проблеми – протиріччя між встановленими фактами і теоретичним осмисленням, між різними трактуваннями тощо. Джерелом проблеми зазвичай є специфічні явища, утруднення, конфлікти, які зароджуються в практичній діяльності. Зазвичай проблеми дослідницької роботи з професійної педагогіки

впливають з потреб суспільства, особливо з завдань, поставлених перед ЗСО, а також з педагогічної практики, труднощів у роботі вчителя технологій, креслення та інформатики.

Для того щоб вирішити проблему необхідно відповісти на питання: *«Що треба вивчити з того, що раніше не було вивчено?»*

Обґрунтування актуальності дослідження (теми) КР з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання», вимагає вивчення стану проблеми дослідження (теми) в теорії і методиці навчання, нормативних і методичних документах, досвіді дидактичної і методичної діяльності («що» і «як» роблять педагоги з даної проблеми в умовах практичної діяльності).

У стислому викладі розкриваються завдання, які постають перед теорією та методикою в плані обраного напрямку, сутність досліджуваної теми в роботах учених, нерозкриті в дидактиці і методиці питання, частина з яких підлягає розкриттю в КР.

Актуальність теми може розкриватися в трьох аспектах:

- значення обраної для вивчення області діяльності вчителя для сучасного суспільства, її затребуваність, практична, естетична і культурна цінність;
- необхідність і важливість навчання даній темі учнів в закладі середньої освіти, її можливість для формування практичних умінь і навичок, придбання необхідних знань та компетентностей, розвитку здібностей виховного впливу;
- розробленість даної теми в шкільних програмах і методиках. При цьому, якщо тема досить відома, пророблена, необхідно вказати на можливість її переосмислення і нового трактування.

М е т а д о с л і д ж е н н я - це бажаний кінцевий результат дослідження; то, що потрібно досягти в результаті дослідження.

М е т а повинна **ф о р м у л ю в а т и с я** конкретно і **п о ч и н а т и с я** зі **с л і в**:

визначення, обґрунтування, конструювання, розробка, виявлення тощо. Результатом у даному випадку може бути перетворений в ході дослідження предмет дослідження.

Метою дослідження може бути:

- розробка проектів, внесення змін в існуючі нормативні документи;
- відпрацювання методики, інструкцій, нормативів, стандартів;
- дослідження механізму і його зміни через внутрішні та зовнішні фактори тощо.

Завдання дослідження - це послідовні кроки, етапи та засоби досягнення мети дослідження.

Для того щоб визначити завдання дослідження, необхідно відповісти на питання: *«Що потрібно зробити, щоб мета була досягнута?»*

Завдання дослідження може складатися з наступних елементів:

- вивчення стану і глибини розробленості теми, виділення проблем;
- обґрунтування напрямку вирішення проблеми з погляду нових наукових даних і зміни новітньої практики;
- розробка методів вирішення проблеми;
- розробка пропозицій щодо використання результатів дослідження;
- визначення форм і методів розповсюдження результатів дослідження;
- експериментальна перевірка результатів дослідження тощо.

З поставлених завдань впливає визначення розділів роботи.

Об'єкт – це загальні, обрані для дослідження явища або процеси управління в галузі освіти.

Предмет міститься в межах об'єкта та вказує на проблемну ситуацію. Саме предмет дослідження визначає тему роботи, яка позначається на титульному аркуші як її назва.

Сукупність прийомів і способів пізнання об'єктивних закономірностей навчання будь-якого предмету називають **методами** педагогічного дослідження. За рівнем проникнення в сутність проблеми виділяють методи емпіричного і теоретичного дослідження.

Теоретичні методи спрямовані на розкриття внутрішньої структури досліджуваного предмета, механізмів його розвитку і функціонування – це теоретичний аналіз і синтез, абстрагування, конкретизація і ідеалізація, аналогія, порівняння, класифікація, узагальнення.

До емпіричних методів, способів виявлення і узагальнення фактів безпосередньо в практиці відносять: спостереження, бесіди, вивчення літератури та інших джерел, педагогічний досвід, експеримент тощо.

Щоб перевірити, чи правильно визначені основні характеристики педагогічного дослідження, постарайтеся відповісти на наступні питання, які дані у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Питання за для визнання основних характеристик
педагогічного дослідження**

Проблема	Що треба вивчити з того, що раніше не було вивчено?
Тема	Як це назвати?
Актуальність дослідження	Чому дану проблему потрібно в даний час вивчати?
Об'єкт дослідження	Що розглядається?
Предмет дослідження	Як розглядається об'єкт, які нові відносини, властивості, аспекти, функції розкриває дане дослідження?
Мета	Який результат дослідник має намір отримати, яким він його бачить?
Завдання	Що потрібно зробити, щоб мета була досягнута?

Захищені становища	Що дослідник бачить в об'єкті такого, чого не помічають інші?
--------------------	---

У **основній частині** розглядається література за темою і вибираються напрямки дослідження; експериментальну частину і методику дослідження; проводять теоретичні і/або експериментальні дослідження; аналізуються і узагальнюються результати дослідження. В кінці кожного розділу формулюються висновки із стислим викладенням наведених у ньому наукових і практичних результатів. Виділяються блоки дослідження (таблиця 2.4.), зокрема теоретичний, аналітичний, експериментальний, проектувальний.

Таблиця 2.4

Блоки дослідження

<u>1. Теоретичний блок</u>	<u>2. Експериментальний блок</u>
Обґрунтовується теоретична база обраної проблеми, дається огляд літературних джерел, нових розробок, іншої інформації, пов'язаних із темою. Розглядаються такі аспекти проблеми: - категорії, характеристики, законодавчі акти, які відображають тему; - показники; фактори; - алгоритми; - формули розрахунків і моделі; - стратегічні й тактичні передумови функціонування об'єкта, пов'язані з проблемою; - ступінь вивченості проблеми; - світові та вітчизняні приклади, доцільності їх дотримання. - Результатом теоретичної частини є висновки щодо вивченості напряму та окремих проблем обраної теми вітчизняними та зарубіжними науковцями.	Базується на проведенні комплексних досліджень предмету та об'єкту, їх стану у різні періоди часу. Дослідження здійснюються за матеріалами, що відображають стан предмету та об'єкту у динаміці, наприклад, за кілька попередніх років (місяців) та його вплив на ефективність педагогічної, виробничої, інноваційної та інших видів діяльності. При дослідженнях використовуються методи педагогічного експерименту, проектного аналізу, моделювання, соціальних досліджень та інші. Результатами досліджень можуть бути емпіричні, графічні та інші залежності, нормативні дані, моделі, схеми та структури, соціально-психологічні рішення, розроблені методики тощо. Результати досліджень мають бути використані для обґрунтування конкретних рішень. Теоретичні дослідження обґрунтовуються шляхом порівняння, порівнюючи динаміки розвитку об'єкту дослідження, узагальнення світового та вітчизняного досвіду, залучення наукових досягнень тощо. Результатом експериментальної частини повинна бути певна модель (графічна, таблична, словесна) пошуку механізмів розв'язання проблеми, поставленої у КР. Вона повинна мати наскрізний характер використовуючи для аналізу відповідну інформацію та обґрунтовуючи рекомендації, пропозиції і висновки.

<u>3. Аналітичний блок</u>	<u>4. Проектний блок</u>
Аналізуються явища, які досліджуються у КР. При цьому слід враховувати наступне: - фактори позитивної та негативної дії; - вхідні дані для аналізу (технічні, організаційні, статистичні інформації державних та недержавних установ та інші документації об'єкта); - аналітична частина має бути закінчена висновками, де у стислій формі наводяться результати аналізу і формулюються напрямки розробок. Форма подання аналітичного матеріалу може бути словесна, графічна, таблична, у вигляді моделей, блок-схем але обов'язково повинна бути пов'язана з цілями і задачами КР.	В цій частині обґрунтовуються свої проектні розробки з застосуванням базових елементів проектами в галузі освіти. Спеціальна частина КР може включати такі матеріали: - заходи з охорони праці та пожежної безпеки, охорони довкілля, забезпечення життєдіяльності об'єктів у надзвичайних ситуаціях; - технічні заходи щодо покращення технологічного процесу; - заходи з безпеки; - приклади підтвердження ефективності пропозицій у відповідності з темою роботи.

У першому розділі розкриваються теоретичні аспекти представленої теми. Здобувач вищої освіти повинен показати вміння працювати зі спеціальною літературою. Перш ніж розробляти методику з обраної тематики, автор КР повинен вивчити вікові особливості школярів, показати знання педагогічних методів і прийомів навчання, форм організації навчальної діяльності, мати повне уявлення про основи технологій, про закони і правила виконання креслень або художніх робіт різних стилів і жанрів.

У першому розділі можливе відображення методів виховання необхідних якостей особистості на заняттях трудового навчання (креслення, інформатики), де учитель, залучаючи учнів до трудової діяльності, намагається якомога яскравіше, цікавіше і повніше дати уявлення про ту чи іншу професію.

Розділ як правило містить два, рідше три параграфи.

Параграф 1.1. Даний параграф являє собою аналіз психолого-педагогічної літератури з теми дослідження. Назва даного параграфа має включати відомості про вік школярів (молодший, старший або середній шкільний), причому, конкретний клас не вказується. Також в назві досить узагальнено відбивається область діяльності вчителя, предмету без конкретики і деталей.

Наприклад: якщо в назві КР через громіздкість не зазначена форма організації навчальної діяльності: урок, гурток, факультатив або позакласні заняття, то вона в обов'язковому порядку відображається в назві параграфа 1.1. Таким чином, варіанти назв параграфа 1.1 можуть бути наступними:

- Психолого-педагогічні основи навчання учнів закладу середньої освіти на технологій (трудового навчання, креслення, інформатики тощо).
- Психолого-педагогічні особливості навчання учнів закладу середньої освіти з технологій на позакласних заняттях.
- Психолого-педагогічне обґрунтування методики навчання старших школярів гарячого батику на гурткових заняттях.

У **параграфі 1.2.** повинні бути представлені матеріали з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання» (модулі: «Теорія і методика навчання креслення», «Теорія і методика технологічної освіти», «Теорія і методика навчання інформатики»). Зміст цього розділу КР тісно пов'язаний з видами, техніками або тематиками, які автор вибрав для розробки методики навчання школярів та обов'язково пов'язаний з вивченою дисципліною.

Для того, щоб не включати в свою КР надмірно об'ємний матеріал, необхідно виділити і обґрунтувати тільки окремі конкретні аспекти, безпосередньо пов'язані з розглянутою темою.

Наприклад: якщо говорити про художню обробку текстильних матеріалів, то такі виразні засоби виконання стилізації як лінія, пляма, фактура і колір тісно пов'язані з можливостями виконання декоративного мотиву в тій чи іншій техніці. Так, в холодному батику обов'язково потрібен контур, який не дозволяє розтікатися барвнику. Звідси виходить графічне зображення. У гобелені потрібно враховувати можливості різних фактур в змішаній техніці, імітуючи їх на ескізі.

Якщо майбутня методика навчання виконання декоративних панно в будь-якої техніки не пов'язана з докладним ознайомленням з основами колористики, то в параграфі 1.2. можуть наводитися лише ті правила гармонізації кольору, які відповідають художнім особливостям даної техніки.

Другий розділ присвячено опису дослідно-експериментальної роботи та за обсягом займає другу частину від всієї роботи. У ній наводиться опис особливостей організації освітнього процесу з тієї чи іншої теми в умовах конкретного ЗСО, опис основних етапів проведеного залікового уроку. Розкривається процесуальна сторона залікового уроку: покроково описуються дії здобувача і учнів. Детально дається характеристика випробовуваних, вік, кількість, описується матеріал, який використовується на уроці. Тут вказується, яке обладнання використовувалося. Необхідно описати і весь хід роботи.

Обсяг і форма навчальної роботи плануються заздалегідь.

При плануванні роботи на уроці необхідно визначити:

- 1) структуру і зміст майбутньої діяльності на уроці;
- 2) систему і послідовність дій вчителя на уроці;
- 3) систему і послідовність дій учнів на уроці.

Визначаючи обсяг роботи на даний урок, слід мати на увазі, що буде виготовлятися, які знання набудуть діти. Це необхідно для чіткої деталізації елементів уроку при складанні поурочного плану, дозволить позбутися від зайвої роботи. При цьому необхідно прагнути уникнути перевантаження уроків і контролювати приріст знань в учнів.

У плані намічаються і дидактичні засоби навчання (демонстрація прийомів, мультимедійна презентація, плакати, наочні посібники). Своєчасне планування обладнання, матеріальне забезпечення уроку інструментом забезпечують його успіх.

Домашнє завдання визначається багато в чому якістю тематичного планування. При складанні тематичного плану вирішується, яке дати завдання за обсягом і по суті.

При розробці детального плану-конспекту уроку, конкретизуванні методичних завдань уроку, а також для попередження характерних помилок, які можуть бути допущені учнями при вивченні теми, здобувач ВО повинен передбачити труднощі, який можуть виникнути у школярів, спираючись на дані літератури. Дуже важливо, розробляючи детальний план-конспект, особливо з

великим насиченням навчального матеріалу, виділити основні, найбільш значущі з точки зору взаємозв'язку теорії і практики, моменти. Необхідно намітити поняття, технічні елементи і технічну термінологію, які допоможуть учням глибоко засвоїти матеріал, грамотно і усвідомлено використовувати його в трудовому процесі.

Обов'язковим етапом в плані-конспекті уроку є правильний, обґрунтований з точки зору фізичних можливостей учнів і рівня навичок, отриманих ними раніше, відповідний змісту теми вибір об'єкта роботи школярів. Оскільки в роботі виконується розгорнутий план-конспект лише одного заняття, то представляється доцільним, якщо на всю тему складається перелік виробів, які можуть бути виготовлені в ході освітнього процесу, а для розроблюваного уроку виконується:

- креслення деталі (вироби);
- технологічна (інструкційна) карта виготовлення деталі (вироби);
- контрольні питання (тести) або картки-завдання для оцінки ступеня засвоєння матеріалу.

Розробка плану-конспекту уроку (Додаток 3). Якість кожного заняття з праці і досягнення поставленої мети залежать від підготовки здобувача ВО до уроку: продумування його структури, змісту, методики проведення, підготовки устаткування, інструментів, матеріалів, технологічної документації.

При підготовці до уроку здобувач ВО виконує наступне:

- 1) уточнює тему і мету майбутнього уроку;
- 2) вивчає матеріал, який необхідно повідомити школярам на уроці;
- 3) зазначає поняття, що вимагають роз'яснення;
- 4) виділяє нові операції і прийоми;
- 5) визначає структуру уроку і продумує методи його проведення;
- 6) визначає зміст, послідовність і методи викладу нового матеріалу;
- 7) готує наочні посібники, які будуть застосовуватися на цьому уроці;
- 8) розробляє технологічну карту і креслення виробу, яке буде виготовлятися на даному уроці;

9) готує обладнання, інструмент, матеріали.

При проведенні уроку слід звернути особливу увагу на наступні його етапи:

1. Вступний інструктаж:

- що і яким чином буде показано учням;
- які прийоми демонстрації будуть використані (в нормальному або сповільненому темпі);
- кого з учнів викликати для пробного виконання дій;
- питання до учнів.

2. Самостійна робота учнів:

- як організувати практичну роботу (фронтально, по групах або індивідуально);
- продумує аналіз можливих помилок;
- розробляє поточні інструктажі (фронтальний, індивідуальний).

3. Заключний інструктаж:

- підведення підсумків;
- вироблення методичних рекомендацій щодо вдосконалення практичної роботи учнів.

Підготовка здобувача вищої освіти до уроку завершується складанням плану-конспекту. Всі питання повинні бути розглянуті дуже докладно. Приблизний план-конспект уроку наведено у додатку 3.

У **третьому розділі** «Охорона праці і техніка безпеки» (за необхідності) кваліфікаційної (курсової) роботи, пов'язаною з методикою викладання трудового навчання (креслення, інформатики), вивченням технологічного обладнання та його використанням в освітньому процесі, повинні бути відображені питання охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії. У розділі може міститися від одного до трьох параграфів.

Наприклад:

У **параграфі 3.1** «Виробнича санітарія» необхідно охарактеризувати наступні дані проекрованої шкільної майстерні:

- шкідливі виробничі фактори;
- мікроклімат;
- вентиляція;
- висвітлення робочого місця;
- шум.

У **параграфі 3.2** «Безпека праці» слід особливу увагу приділити таким питанням, як:

- перелік небезпечних зон устаткування;
- безпечна організація робочих місць;
- основні вимоги безпеки при експлуатації, встановленого в майстерні технологічного обладнання;
- основні вимоги електро- і пожежобезпеки.

Важливо, щоб в цьому розділі було використано питання наукової організації праці, ергономіки, вимоги до охорони навколишнього середовища. Необхідно, щоб здобувач вищої освіти запропонував для використання на уроці безпечні інструменти, пристосування, навів приклади блокування (там, де він необхідний), використовував матеріали науково-технічної інформації та передовий педагогічний досвід.

Висновки – теоретичні і практичні підсумки всієї роботи, найбільш важливі наукові та практичні результати з формулюванням розв’язаної проблеми, її значення для науки та практики, рекомендації у галузі освіти.

При написанні КР має обов’язково посилалися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати, чи на ідеях і висновках яких базуються проблеми, завдання й питання, вивченню яких присвячена його робота. Такі посилання дають змогу іншим дослідникам відшукати документи і перевірити достовірність відомостей щодо цитування кожного документа, знайти необхідну інформацію щодо нього, допомагають з’ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Список використаних джерел

Джерела розміщують в алфавітному порядку, або в порядку появи посилань у тексті, але відповідно до вимог діючих бібліографічних стандартів. У списку використаних джерел уміщено наукові публікації різного рівня, архівні джерела, які використано автором для обґрунтування позицій своєї роботи. Для підтвердження власних аргументів посилання на авторитетне джерело слід наводити цитати. Кожна цитата супроводжується посиланням на джерело. Посилання в тексті роботи на джерела роблять згідно з їхнім переліком у квадратних дужках, наприклад, «...у працях [10-17]...» або «...у працях [1, 6, 24]...».

Цитата в тексті: «... завдання забезпечувати умови, за яких ...»¹. Текст посилань розташовується наприкінці сторінки та відділяється від тексту лінією 30-40 мм, яка проводиться у лівій частині сторінки. Нумерація посилань окрема для кожної сторінки.

Оформлення списку використаних джерел.

Список використаних джерел є складовою частиною роботи і відображає ступінь вивченості розглянутої проблеми. Він повинен містити усі назви праць та документів, на які зроблено посторінкові посилання в роботі.

**НЕ МОЖНА ВКЛЮЧАТИ ДО БІБЛІОГРАФІЧНОГО СПИСКУ
ПРАЦІ, НА ЯКІ НЕМАЄ ПОСИЛАННЯ У ТЕКСТІ РОБОТИ
І ЯКІ ФАКТИЧНО НЕ БУЛИ ВИКОРИСТАНІ!!!**

Джерела можна розміщувати одним із способів наведених у таблиці 2.5. Включена в список література нумерується суцільним порядком від першого до останньої назви.

Таблиця 2.5

Способи розміщення джерел

Перший спосіб:	Другий спосіб:	Третій спосіб:
1) нормативно-правові акти органів законодавчої і виконавчої влади: Конституція, закони, укази Президента, постанови Уряду – у хронологічній послідовності;	- у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для	- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

2) відомчі правові акти – у хронологічній послідовності; 3) джерела статистичних даних – у хронологічній послідовності; 4) документи і матеріали державних архівних установ – у хронологічній послідовності; 5) книги і статті українською та російською мовою – за абеткою; 6) книги і статті на іноземних мовах – за абеткою.	користування і рекомендований при написанні КР).	
---	--	--

Бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлятися здобувачем за його вибором з урахуванням **Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015** «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, наведеного у Додатку Д до цих Вимог «... з Вимог до оформлення від 12.01.2017 МОН».

До **додатків** доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи. Додатки містять таблиці, рисунки, графіки, анкети, тести, програми спостережень, питання до інтерв'ю, методичні розробки тощо. Додатки розміщують у порядку появи посилань у тексті.

Якщо додатки можна розмістити на аркушах формату А4, вони послідовно брошуруються у роботу після списку використаних джерел з наскрізною нумерацією сторінок. Для додатків можна не дотримуватися вимог щодо розміру шрифту та міжрядкового інтервалу. Якщо ж розмір додатків (таблиці, графіки, карти тощо) є більшим, ніж формат А4, вони оформляються в окремій структурованій папці, на якій зазначається слово «**ДОДАТКИ**» та назва КР і прізвище та ініціали автора.

Розміщувати додатки слід у порядку появи посилань на них у тексті КР. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї,

Й, О, Ч, Ї, наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» тощо. Позначення «Додаток ...» робиться у правому верхньому куті аркуша, нижче симетрично до тексту розміщується назва додатку. За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, пункти і підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатку. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад. А.2 – другий розділ додатку А; Г.3.1 – підрозділ 3.1 додатку Г. Ілюстрації, таблиці, формули, що у тексті додатку, потрібно нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рисунок Г.3 – третій рисунок додатку Г; таблиця А.2 – друга таблиця додатку А; формула (А.1) – перша формула додатку А.

Нумерація сторінок – наскрізна. Сторінки кваліфікаційної (курсової) роботи нумеруються арабськими цифрами. Титульний лист, заяву, завдання та зміст включають в загальну нумерацію роботи, але номер сторінки на них не ставлять. Нумерація сторінок проводиться послідовно, починаючи зі сторінки «Вступ», на якій, так само як і на наступних сторінках, проставляється номер по правому верхньому краю поля аркуша, закінчується останнім аркушем додатків. Додатки, ілюстрації, таблиці, які розташовані на окремих аркушах, включаються в загальну нумерацію сторінок кваліфікаційної (курсової) роботи.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА (КУРСОВА) РОБОТА МАЄ БУТИ ПІДПИСАНА
АВТОРОМ НА ОСТАННЬОМУ АРКУШІ РОБОТИ !!!**

На кожному КР керівник пише рецензію (Додаток К). В **рецензії** потрібно проаналізувати й оцінити:

- актуальність теми;
- вміння визначати основні питання і викладати матеріал в логічній послідовності й взаємозв'язку;
- позитивні сторони та недоліки при висвітленні теми (глибина розкриття, повнота вивчення літературних джерел тощо);
- самостійність, творчий підхід до осмислення теоретичного і фактичного матеріалу;

- вміння користуватись працями класиків вітчизняної і світової науки, нормативно-правовими актами, бібліографічним апаратом для ілюстрації своїх думок;

- оформлення КР;
- наявність висновків і пропозицій.

Посада, прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання рецензента. Відмітка про допуск/недопуск до захисту. Дата, підпис. Відмітка про захист (національна шкала, кількість балів, ECTS). Дата захисту з підписом та прізвищем, ім'ям, по батькові усіх членів комісії. На оберті рецензії при захисті КР вказуються бали за кожним критерієм оцінювання КР.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА (КУРСОВА) РОБОТА, ЯКА НЕСВОЄЧАСНО
ПОДАНА НА РЕЦЕНЗУВАННЯ І НЕ ВІДПОВІДАЄ ВСТАНОВЛЕНИМ
ВИМОГАМ, ДО ЗАХИСТУ НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ.**

2.4. Оформлення кваліфікаційної (курсової) роботи

Обов'язковим елементом КР є **титульний** аркуш. На ньому вказується:

- назва університету, факультету, кафедри, де виконувалася робота;
- повна назва теми;
- найменування кваліфікаційної (курсової) роботи;
- рік навчання, рівень освіти, спеціальність, форма навчання, прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти;
- прізвище, ім'я та по батькові, посада, вчена ступінь керівника;
- національна шкала, кількість балів, оцінка ECTS;
- прізвище, ім'я та по батькові, посада, вчена ступінь членів комісії.

Внизу титульного аркуша відмічається місто і рік виконання роботи (Додаток Б).

Кваліфікаційна (курсова) робота повинна бути виконана друкованим способом за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм).

Обсяг основного тексту КР повинен становити не менше 30 сторінок (без урахування списку використаних джерел і додатків).

Текст КР необхідно друкувати з міжрядковим інтервалом 1,5 (до тридцяти рядків на сторінці), поля: угорі, внизу – 20 мм, з лівого боку – 30 мм, з правого боку – 15 мм; абзац – 1,25 мм; шрифт – Times New Roman, кегль – 14. Друк повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності.

Заголовки підрозділів (параграфів) друкують з абзацу звичайним шрифтом. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапками. Відстань між заголовками та текстом повинна дорівнювати **одному інтервалу**.

Заголовки основних структурних частин КР друкують великими літерами симетрично до тексту, наприклад:

РОЗДІЛ 1

ВИДИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ

1.1. Растрова та векторна графіка

Важливим розділом двовимірного та тривимірного моделювання є формування об'єкта засобами комп'ютерної графіки (КГ) ...

Кожну структурну частину КР слід починати з нової сторінки.

Першою сторінкою КР є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, який є початковою сторінкою, номер сторінки не ставиться.

На другому аркуші розміщується зміст, на ньому теж не ставлять номер сторінки. Поставлення номерів починається зі «Вступ» у правому верхньому куті без крапки в кінці.

У обчислення загального обсягу КР включають її основну частину (без списку використаних джерел та додатків). Але усі сторінки списку

використаних джерел та додатків наскрізно нумеруються на загальних підставах.

Нумерацію сторінок, розділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака «№».

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ» (крапка не ставиться). Заголовок розділу друкується з нового рядка.

За потреби підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера параграфа, між якими ставиться крапка, наприклад: «1.2.» . Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти (за їх наявності) нумерують в межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставиться крапка. Наприкінці номеру повинна стояти крапка, наприклад: «1.2.1.».

1.2. Процедура підготовки кваліфікаційної (курсової) роботи до захисту

1.2.1. Рецензування кваліфікаційної (курсової) роботи має на меті визначення міри повноти розроблення теми ...

Якщо в тексті роботи використано ілюстрації (рисунки, графіки, схеми) й таблиці, то їх подають безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше. Якщо ілюстрація чи таблиця мають формат більший за А4, то її можна розмістити в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Номер ілюстрації, її назва й пояснювальний підпис розміщується безпосередньо під ілюстрацією. Якщо ілюстрації розташовані в Додатках, то на кожен рисунок, таблицю і додаток в тексті повинно бути посилання в дужках, наприклад: (рис. 1.6), (Додаток В).

Приклад:

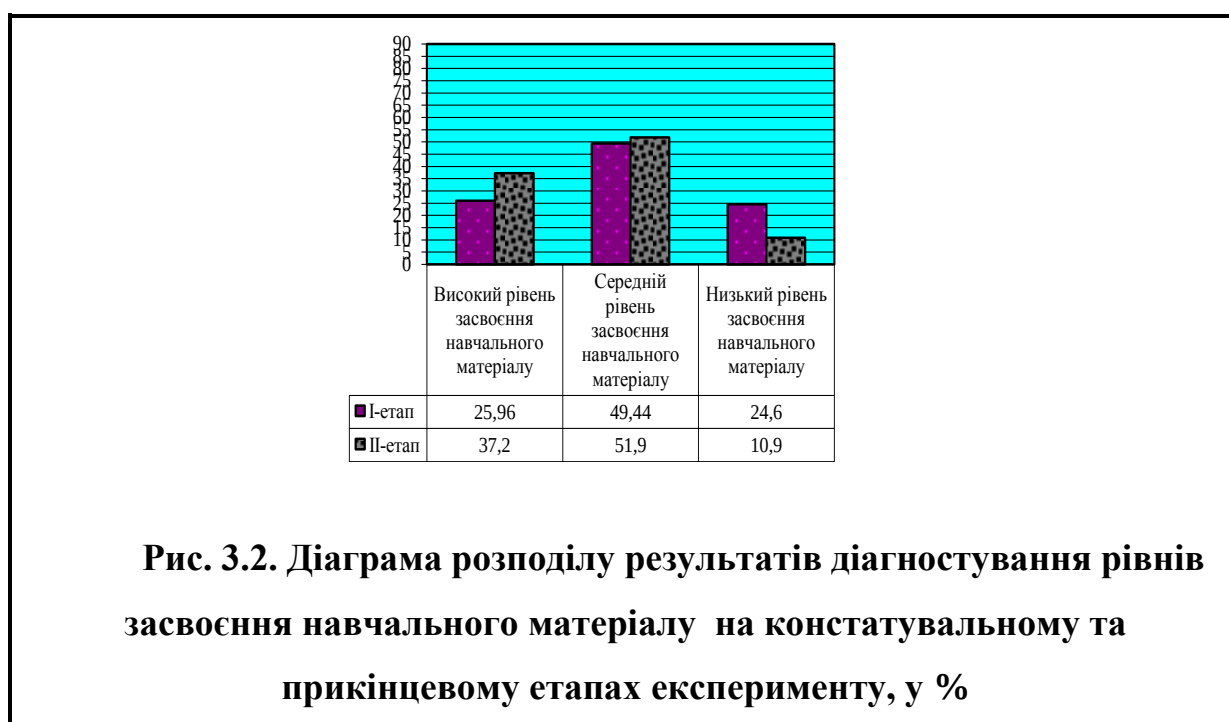

Рис. 3.2. Діаграма розподілу результатів діагностування рівнів засвоєння навчального матеріалу на констатувальному та прикінцевому етапах експерименту, у %

Таблиці нумеруються послідовно у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщується напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу й порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

Приклад:

Таблиця 1.7		
Методи діагностики рівнів сформованості професійної компетентності вчителя		
Критерії	Показники	Методи дослідження

Якщо таблиця переноситься на наступну сторінку, то над таблицею пишеться «Продовження таблиці» й указується її номер. Назви граф у таблиці пишуться з великої літери, підзаголовки – з маленької, якщо вони складають одне речення із заголовком. Якщо вони самостійні, то пишуться з великої літери. Висота рядків повинна бути не менше 8 мм.

Приклад:

Продовження таблиці 1.7

**Методи діагностики рівнів сформованості професійної
компетентності вчителя**

Критерії	Показники	Методи дослідження

Формули, які розташовуються в тексті кваліфікаційної (курсової) роботи, слід нумерувати. Формули нумеруються наскрізною нумерацією. Формули повинні бути розташовані посередині рядка та пронумеровані арабськими цифрами в круглих дужках по правому краю листа. Місце номера формули в рамці знаходиться поза рамки в правому краю проти основного рядка формули. Номер формули-дроби розташовують на середині основної горизонтальної риски формули. Посилання в тексті робляться на порядкові номери формул, наприклад: «... з формули (1) слід ...; Використовуючи формулу для підрахунку (див. формулу (1)), отримуємо».

Роз'яснення символів і числових коефіцієнтів розташовують під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. При цьому перший рядок повинен починатися зі слова «де», з двокрапкою останнього, а роз'яснення кожного символу розташовується з нового рядка.

Запозичення формули обов'язково відображається посиланням на джерело формули.

Приклад:

Використовуючи коефіцієнт K для обчислення (див. формулу 2), отримуємо

$$K = \Sigma / 21 \quad (2)$$

де:

Σ – сума отриманих балів;

21 – кількість позицій оцінювання [16, с. 12].

Посилання в тексті КР на джерела слід зазначати у квадратних дужках порядковим номером цього джерела за бібліографічним списком і відповідною

сторінкою, наприклад: [5, С.15]. Посилання на джерела без прямого цитування вказуються в квадратних дужках, наприклад [14], а якщо посилання відбувається на кілька джерел, то вони подаються у квадратних дужках через крапку з комою [1; 3; 8].

У списку літератури містяться всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Усі джерела подаються тією мовою, якою вони видані. Список починається з джерел українською та російською мовами. Література іноземними мовами наводиться в кінці списку. Відомості про джерела, які включено до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць (Додаток Е). У кінці наукових робіт розміщують додатки в порядку появи посилань у тексті. У правому верхньому куті малими літерами (перша – велика) подається слово «Додаток» із зазначенням його номера у вигляді літери, але без знака «№» (приклад: «Додаток А»). Якщо до наукової роботи включено лише один додаток, то слово «Додаток» подається без номера.

ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ПАМ'ЯТАТИ, ЩО:

- ДАНІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ МЕТОДИК, ЗАСТОСОВАНИХ ЗДОБУВАЧЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ СКЛАДАЮТЬ ГОЛОВНУ ЦІННІСТЬ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ І ЇЇ ПРАКТИЧНУ ЗНАЧУЩІСТЬ;

- ЗА НЕОХАЙНИЙ І НЕТОЧНО СКЛАДЕНИЙ СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ПРИ ВИКОНАННІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ЗНИЖУЄТЬСЯ ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ЗА КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ (КУРСОВОЮ) РОБОТОЮ.

РОЗДІЛ 3.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЗАХИСТУ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ

3.1. Процедура підготовки кваліфікаційної (курсової) роботи до захисту

3.1.1. Рецензування кваліфікаційної (курсової) роботи має на меті визначити, наскільки повно розроблена тема КР, використані спеціальна література та матеріали практики; звернути увагу на ступінь творчої самостійності автора у висвітленні питань теми, на вміння формулювати і обґрунтовувати висновки; оцінити зміст роботи, грамотність і стиль викладу тексту; перевірити наявність посилань на використані джерела; відзначити рівень виконання КР, який повинен задовольняти сучасним вимогам по одержуваної спеціальності і ступінь цієї відповідності.

Виконана КР, в строк не пізніше 21 дня до дня призначення захисту КР (четвертий місяць семестру (13-й навчальний тиждень), здається науковому

керівникові для рецензування. На титульному аркуші роботи робиться відмітка про дату її здачі на рецензування.

Кваліфікаційна (курсова) робота рецензуються керівником в термін не більше 10 днів з дня подачі роботи на рецензування.

У рецензії наукового керівника (див. Додаток К), виконуваної на відповідному бланку та оформленої в кінці роботи, дається характеристика виконаної роботи по всіх розділах, визначається:

- актуальність теми;
- глибину вивчення спеціальної літератури;
- вміння визначити основні питання і викласти матеріал у логічній послідовності й взаємозв'язку;
- ступінь самостійності роботи, творчий підхід автора до осмислення теоретичного і фактичного матеріалу;
- формування висновків і їх обґрунтованість;
- стиль і оформлення курсової роботи;
- наявність пропозицій;
- рівень грамотності.

Одночасно науковий керівник відзначає позитивні сторони і недоліки КР, а в разі потреби вказує, що треба доопрацювати, крім того, деякі помітки можуть бути зроблені по тексту роботи. В кінці рецензії робиться висновок про допуск до захисту.

До захисту допускаються КР з позитивними оцінками, в цілому, що відповідають вимогам, які висуваються. Здобувач вищої освіти вивчає зроблені науковим керівником зауваження, рекомендації та з урахуванням цього готується до захисту роботи в установленому порядку. При цьому автори КР повинні бути готові відповісти на всі пов'язані з темою КР питання, в тому числі повідомити, якою мірою враховані зауваження рецензента та реалізовані його рекомендації.

Не допущена до захисту робота переробляється з урахуванням зауважень і повторно пред'являється для реєстрації за вищезазначеною схемою. Первинні завдання і рецензії передаються підшитими разом з переробленим проектом.

На титульному аркуші роботи науковий керівник робить позначку про допуск (не допуск) кваліфікаційної (курсової) роботи до захисту, ставить свій підпис, дату.

З повністю виконаною і оформленою кваліфікаційної (курсової) роботи з позитивним висновком керівника здобувач вищої освіти виходить на захист.

3.1.2. Підготовка доповіді до захисту кваліфікаційної (курсової) роботи. До захисту КР здобувач вищої освіти готує доповідь (5-7 хвилин), в якій він у стислому вигляді повинен:

- викласти зміст проблеми та обґрунтувати актуальність дослідження;
- визначити мету та завдання дослідження;
- окреслити об'єкт і предмет дослідження;
- стисло викласти найбільш важливі положення роботи;
- описати та представити теоретичні та практичні результати дослідження;
- окреслити можливості практичного використання результатів роботи;
- звернути увагу на висновки та рекомендації;
- повідомити, в якій мірі враховані зауваження рецензента та реалізовані його рекомендації.

Також, до захисту здобувач може підготувати презентацію. За форму презентації та якість роботи відповідальність несе її виконавець.

3.1.3. Підготовка презентації до кваліфікаційної (курсової) роботи. Для більшої наочності і посилення позитивного враження на захист КР доповідь бажано супроводжувати показом слайдів-презентацій у форматі *Power Point*. Для того, щоб зробити слайд-шоу, дотримуйтесь наступних правил:

1. Зробіть спробу уявити середньостатистичного представника вашої майбутньої аудиторії – наскільки він розбирається в предметі обговорення, яким уважним буде, з яким настроєм прийде на ваш виступ, наскільки він

розумний і кмітливий. Не слід вставляти слайди для пояснення спеціальних термінів в презентацію для захисту КР перед колективом викладачів, доцентів і професорів. А ось для виступу перед новичками в питанні, яке розглядається, такі слайди можуть бути корисні.

2. Визначте обсяг презентації. Єдиної експертної думки з приводу кількості слайдів, які відображаються в хвилину, не існує. Наприклад, для десятихвилинного виступу можна зробити презентацію з 10-15 слайдів – включаючи титульний слайд і останній слайд *«Дякую за увагу!»*.

3. Інформація на слайді викладається тезово. Слайди повинні бути зручні для читання з точки зору поєднання фону і букв (цифр) тексту; рекомендується представляти інформацію шрифтом не менше 30 кеглів. Слід ретельно продумати оформлення презентації, щоб інформація легко читалася, а дизайн відповідав темі дослідження.

4. У разі якщо слайди роботи покликані бути не тільки фоном для промови, а ще й джерелом важливої інформації, можна скористатися правилом 10-20-30. Це означає, що 10 слайдів повинні бути продемонстровані за 20 хвилин виступу, причому мінімальний розмір шрифту дорівнює 30. Така швидкість перемикання наочного матеріалу можлива, якщо графіки або схеми, які будуть демонструватися, мають критичне значення для розуміння матеріалу.

Традиційно під час захисту КР на слайді представляється мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження, прізвища вчених, на роботи доповідач спирався в своєму дослідженні, а також приклади, що необхідні для ілюстрації викладеного матеріалу. Зміст інших слайдів – на розсуд доповідача.

Доповідачеві не слід зачитувати весь текст слайда. Він/вона мають тільки привертати увагу аудиторії до слайду, кажучи, наприклад, *«Об'єкт і предмет нашого дослідження представлені на наступному слайді»* або зачитує найбільш важливу інформацію.

3.2. Порядок здачі кваліфікаційної (курсової) роботи на кафедру

Виконана (підписана викладачами і виконавцем) і допущена до захисту науковим керівником кваліфікаційна (курсова) робота (наявність позитивної рецензії наукового керівника) повинна бути здана здобувачем вищої освіти на кафедру за **тиждень** до терміну захисту. Протягом попередніх захисту днів робота проглядається членами комісії, а також завідувачем кафедри, який допускає/не допускає роботу до публічного захисту.

У роботу слід вкласти диск *CD-RW* з електронною версією пояснювальної записки та усіх матеріалів кваліфікаційної (курсової) роботи в форматі *Word* і *PDF*.

Отже, скріплена КР, яка здається на кафедру повинна мати:

1. Титульний лист.
2. Зміст.
3. Перелік умовних позначень (за необхідністю).
4. Вступ.
5. Основна частина.
6. Висновки.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки.
9. Заява на отримання теми кваліфікаційної (курсової) роботи.
10. Завдання на виконання кваліфікаційної (курсової) роботи.
11. Рецензія наукового керівника на кваліфікаційної (курсової) роботи.
12. Електронний варіант кваліфікаційної (курсової) роботи на *CD–RW* диску.

3.3. Захист кваліфікаційної (курсової) роботи

Завершальним етапом виконання кваліфікаційної (курсової) роботи є її захист після написання на неї рецензії науковим керівником. Захист КР відбувається у комісіях, що складаються з наукового керівника та двох

викладачів зі складу досвідчених працівників професорсько-викладацького складу кафедри у терміни, передбачені розпорядженням по кафедрі.

Під час захисту КР здобувач вищої освіти повинен доповісти про результати дослідження за обраною темою, продемонструвати вміння чітко викладати власні думки, використовувати ілюстративний матеріал, аргументовано відповідати на питання членів комісії.

У процесі захисту КР оцінюється глибина знань здобувача вищої освіти в досліджуваній галузі, його вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору, відповідати на запитання.

Безпосередньо у день захисту КР кафедрою надаються: повний текст КР; ілюстративний матеріал до КР (якщо його передбачено специфікою напрямку підготовки); матеріали, що характеризують наукову (творчу) і практичну цінність виконаної роботи (якщо вони є); рецензія керівника.

До захисту КР здобувач вищої освіти готує доповідь (5-7 хвилин). Здобувач вищої освіти, представляючи свою роботу на захисті, повинен у стислому вигляді:

- обґрунтувати актуальність теми та схарактеризувати структуру роботи;
- висвітлити постановку проблеми за темою дослідження;
- стисло викласти найбільш важливі положення та основний зміст роботи;
- описати методику й результати дослідження;
- представити результати апробації роботи;
- окреслити можливості практичного використання результатів роботи, звернути увагу на висновки та рекомендації;
- визначити перспективи подальших досліджень з обраної тематики.

Порядок захисту роботи наступний:

- доклад здобувача вищої освіти з презентацією;
- відповідь здобувача вищої освіти на питання;
- зачитується відгук керівника;

- заключне слово здобувача вищої освіти (не більш 3 хвилин), де він відповідає на зауваження і пояснює ті питання, які на його думку залишились незрозумілими.

За результатами захисту КР комісія на своєму закритому засіданні ухвалює рішення щодо оцінки кожної КР індивідуально.

Повторний захист КР з метою підвищення оцінки не дозволяється. Рішення комісії оголошується прилюдно в день захисту КР. Воно може бути оскарженим у разі заяви здобувача вищої освіти на апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. Оцінка, визначена комісією, відображається у відомості та залікових книжках.

3.4. Виступ на захисті кваліфікаційної (курсової) роботи

Текст виступу зазвичай починається з вітання: *«Здрастуйте шановна комісія, шановні гості!»* Так як тема кваліфікаційної (курсової) роботи оголошується ведучим, який виступає, не варто її називати вдруге. Краще відразу повідомити, що метою даної кваліфікаційної (курсової) роботи є розробка методики. При цьому формулювання мети можна повністю взяти з тексту *«Вступ»*.

Далі йдеться про те, що для досягнення поставленої мети, вирішувалися такі завдання: по-перше, була вивчена спеціальна література з педагогіки, вікової психології. Текст про аналіз літератури краще взяти з *«Висновки»*. При цьому обов'язково потрібно назвати, які книги, методичні посібники особливо допомогли при написанні теоретичної частини кваліфікаційної (курсової) роботи.

Далі в процесі виступу слід сказати, що в результаті вивчення та аналізу спеціальної літератури була складена серія уроків або позакласних занять і до них розроблені наочні посібники. Потім, виступаючий повинен більш детально розповісти про кожне заняття. При цьому, здобувач вищої освіти розкриває, які завдання він хотів поставити перед школярами, яких результатів досягти і які

педагогічні методи і прийоми збирався використовувати в процесі пояснення і керівництва практичною діяльністю дітей. До кожного уроку демонструються плакати та інші наочні посібники, обґрунтовується їх методичне зміст.

В кінці виступу необхідно сказати про перспективи застосування і розвитку представленої методики на практиці і в процесі професійної діяльності в закладі освіти. Дані матеріали можна взяти з тексту «Висновки».

3.5. Оцінювання кваліфікаційної (курсової) роботи

При виставленні оцінки враховується зміст кваліфікаційної (курсової) роботи, теоретичний і методичний рівень розробки даної теми, зовнішнє оформлення роботи, якість доповіді здобувача вищої освіти, його відповіді на питання і критичні зауваження.

При оцінюванні кваліфікаційної (курсової) роботи комісія бере до уваги такі чинники:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання об'єкта, предмета, завдань дослідження;
- логічність структури та її відповідність темі роботи;
- системність і глибина теоретичного аналізу проблеми;
- наявність огляду наукових джерел з конкретної проблематики; достовірність та обґрунтованість висновків;
- відповідність вимогам щодо оформлення роботи; змістовність доповіді здобувача про основні результати дослідження;
- ступінь володіння здобувачем матеріалом дослідження; чіткість, аргументованість відповідей на запитання членів комісії;
- зауваження й рекомендації наукового керівника КР.

Критерії оцінювання з урахуванням специфіки спеціальності та національною шкалою ECTS розробляються та затверджуються профільною кафедрою. Оцінка кваліфікаційної (курсової) роботи здійснюється за

100-бальною шкалою, яка складається з двох частин: виконання (80 балів) та захисту (20 балів).

Кваліфікаційна (курсова) робота повинна продемонструвати рівень теоретичної підготовки здобувача вищої освіти з означеної теми, вміння самостійно вивчати, критично оцінювати та пропонувати свої варіанти виходу з проблеми; ступінь оволодіння навичками науково-дослідницької роботи.

Орієнтовні критерії оцінювання:

Оцінка «**відмінно**» (90-100 балів) ставиться, якщо до кваліфікаційної (курсової) роботи немає суттєвих зауважень; обґрунтовано актуальність теми; тему розкрито повністю; робота містить елементи наукової новизни, має теоретичне й практичне значення; доповідь на захисті є логічною, змістовною, проголошена з вільним оперуванням матеріалу; рецензія позитивна; відповіді на питання членів комісії вичерпні й переконливі; робота повністю відповідає встановленим вимогам. КР оцінюється на «відмінно», якщо в ній: викладено сутність проблеми із залученням широкого кола спеціальної літератури; розкрито значення проблеми в підвищенні результативності навчання в закладі середньої освіти; побудована методика дослідження проблеми; використані сучасні теоретичні положення педагогіки, психології, технологій, креслення, інформатики для обґрунтування методики автору із удосконалення освітнього процесу; зібрано матеріал, що узагальнює досвід роботи вчителів з означеної проблеми; досліджено стан розробки даної проблеми в закладі середньої освіти; узагальнено і критично проаналізовано теоретичний і експериментальний матеріал; запропоновані власні пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу та наведене їх обґрунтування; на основі проведеного теоретичного і експериментального дослідження зроблено аргументовані теоретичні узагальнення та висловлена власна думка з приводу того, що з даної проблеми викладено в літературі; складена бібліографія, що містить понад 25 джерел; оформлення кваліфікаційної (курсової) роботи відповідає вимогам; робота своєчасно представлена керівникові; під час захисту публічно було дано відповіді на переважну більшість запитань.

Оцінка за кваліфікаційну (курсову) роботу знижується, якщо: вимоги, висунуті до оцінювання роботи на «відмінно» не дотримані в повній мірі; окремі питання плану, обговорені з керівником, не викладені або викладені поверхово, без належного теоретичного обґрунтування; якщо у висвітленні певних елементів допущено невідповідність сучасному трактуванню понять, яке здобувач повинен знати після вивчення відповідних курсів; під час викладу фактичного матеріалу, не визначено певних закономірностей, не розкрито причини їх появи; не обґрунтовано доцільність введення необхідних змін до освітнього процесу; робота представлена керівнику із запізненням відносно зазначеного строку; під час захисту здобувач не зміг відповісти на більшість питань, що стосуються проведених досліджень;

Оцінка **«добре»** (74-89 балів) ставиться, якщо тема роботи практично розкрита, але наявні певні недоліки, які не мають істотного значення; у теоретичній частині поверхнево проаналізовано літературні джерела, елементи новизни та практичного значення представлені не зовсім чітко; висновки не є переконливими; є окремі зауваження в рецензії керівника; доповідь здобувача вищої освіти на захисті побудована логічно, проголошена з вільним оперуванням матеріалу, відповіді на запитання членів комісії переважно вичерпні й переконливі; робота оформлена в межах встановлених вимог.

Оцінка **«задовільно»** (60-73 бали) ставиться, якщо тема роботи в основному розкрита, але мають місце певні недоліки змістового характеру; нечітко сформульовані мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; відсутній або суттєво обмежений аналіз наукової полеміки; аналітична частина характеризується надмірною описовістю; висновки й пропозиції, що містяться в роботі не обґрунтовані; рецензія містить окремі зауваження, які не отримали пояснення; доповідь прочитана за текстом, або підготовлена невдало; не всі відповіді на запитання членів комісії є коректними або вони не одержали належної аргументації; є зауваження щодо оформлення роботи.

Оцінка **«незадовільно»** (35-59 балів) ставиться, якщо порушено логіку у викладі матеріалу в роботі; розділи не узгоджені між собою; відсутній огляд сучасних літературних джерел; відсутній докладний аналіз досліджуваних проблем; відсутні особисті висновки й пропозиції автора; робота не відповідає

спеціальності; мають місце суттєві недоліки в оформленні роботи; виступ на захисті свідчить про слабку орієнтацію в досліджуваній проблемі; робота носить описовий характер; не містить матеріалів експериментальних досліджень; містить грубі теоретичні помилки або в ній відсутня аргументація основних положень теми; наведені матеріали, повністю перенесені з інших джерел; під час захисту здобувач вищої освіти не зміг відповісти на жодне питання з теми кваліфікаційної (курсової) роботи. Здобувач вищої освіти, що отримав оцінку «незадовільно», має право доробити її у строк, зазначений кафедрою і узгоджений з деканатом, і ліквідувати академічну заборгованість.

**ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЩО СВОЄЧАСНО НЕ ЗДАЛИ РОБОТИ
КЕРІВНИКУ, ДО ЗАХИСТУ НЕ ДОПУСКАЮТЬСЯ І АВТОМАТИЧНО
ОТРИМУЮТЬ ОЦІНКУ «НЕЗАДОВІЛЬНО».**

Оцінка «незадовільно» (1-34 бали) ставиться в тому разі, якщо на захисті здобувач вищої освіти проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамосяйне виконання кваліфікаційної (курсової) роботи.

У випадку, якщо здобувач вищої освіти не захистив кваліфікаційної (курсової) роботи, він вважається не атестованим з даної дисципліни.

Наказом кафедри технологічної і професійної освіти здобувачі вищої освіти, що виступали за матеріалами кваліфікаційної (курсової) роботи на наукових конференціях різних рангів і підготували статтю до збірки наукових праць можуть бути за наказом кафедри звільнені від захисту, а їх робота оцінена за результатами перевірки керівника.

Відзначення здобувача вищої освіти – автор кращої кваліфікаційної (курсової) роботи з методики може відбуватись з урахуванням наступних положень:

кваліфікаційна (курсова) робота, виконана на високому науковому рівні, яка відзначається під час публічного захисту із затвердженням і занесенням відповідної інформації до протоколу засідання кафедри, а її автор – здібний здобувач вищої освіти може бути відзначений у вигляді;

пропозицій продовжити дослідження у рамках кваліфікаційної роботи;
 рекомендації кафедри щодо друкування матеріалів у наукових виданнях;
 рекомендації до участі у конкурсі студентських наукових робіт;
 рекомендації щодо впровадження запропонованих здобувачем вищої освіти методичних рекомендацій і розробок у практику навчання.

Керівник – оцінює якість роботи, а також характеризує здобувача вищої освіти як майбутнього фахівця і дослідника на підставі розкриття його ділових і професійних якостей (+; –) які він продемонстрував в період всіх етапів роботи.

Узагальнені параметри і критерії оцінювання якості виконання і захисту кваліфікаційної (курсової) роботи та деталізовані бальні шкали наведено в таблицях 3.1. та 3.2.

Захищені кваліфікаційні (курсові) роботи передають на кафедру, де вони зберігаються впродовж встановленого строку, після якого знищуються, згідно з вимогами до такого виду документів.

Таблиця 3.1

**Критерії оцінювання кваліфікаційної (курсової) роботи
за 100-бальною шкалою та національною шкалою ECTS**

Шкала ECTS	Бали	Орієнтовні критерії
A	90-100	Робота відповідає всім вимогам, має інноваційний характер, наукову новизну та практичне значення. Захист показав високу обізнаність здобувача вищої освіти в предметі дослідження.
B	82-89	Робота відповідає всім вимогам, має практичне значення. Результати дослідження можуть бути впроваджені. Захист показав обізнаність здобувача вищої освіти в предметі дослідження.
C	74-81	Робота відповідає всім вимогам, але не має суттєвої новизни та практичного значення. Захист загалом засвідчив обізнаність здобувача вищої освіти в предметі дослідження
D	64-73	Робота загалом відповідає вимогам, але немає новизни й практичного значення. Робота має деякі зауваження. Захист засвідчив не повну обізнаність здобувача вищої освіти в предметі дослідження.
E	60-63	Робота загалом відповідає вимогам, але немає новизни й практичного значення. Робота має суттєві зауваження. Захист

		засвідчив суттєві недоліки та не повну обізнаність здобувача вищої освіти в предметі дослідження.
F	35-59	Робота не відповідає вимогам, має багато суттєвих зауважень. Захист засвідчив відсутність необхідної підготовки здобувача вищої освіти, необізнаність в предметі дослідження. Необхідно доопрацювати роботу, але повторний захист можливий (протягом літньої екзаменаційної сесії (18-20 тиждень)).
FX	1-34	Робота не відповідає вимогам, захист показав відсутність необхідної підготовки здобувача вищої освіти та повну необізнаність в предметі дослідження. Тому повторний захист неможливий, здобувач вищої освіти повинен отримати нову тему.

Таблиця 3.2

Параметри та критерії оцінювання кваліфікаційної (курсової) роботи

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки (у балах)	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Оцінка якості кваліфікаційної (курсової) роботи	0-80	
Відповідність змісту кваліфікаційної (курсової) роботи темі та затвердженому плану	0-10	0 – зміст жодного з розділів КР не відповідає затвердженому плану
		1-5 – зміст не всіх розділів КР відповідає затвердженому плану
		6-10 - зміст всіх розділів КР відповідає затвердженому плану

Продовження таблиці 3.2

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки (у балах)	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та коректність використання понятійного апарату	0-15	0 – понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		1-5 – понятійний апарат сформовано, але теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		6-10 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково
		11-15 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті
Наявність критичних співставлень та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв'язання проблеми	0-15	0 – критичні співставлення та узагальнення відсутні
		1-5 – критичні співставлення наявні, але узагальнення відсутні
		6-10 – критичні співставлення наявні, узагальнення наявні, але некоректні
		11-15 – критичні співставлення наявні та супроводжені коректними узагальненнями
Ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення	0-15	0 – фактологічний матеріал не використаний
		1-5 – залучений фактологічний матеріал, особливості прояву та розв'язання проблеми у практиці ЗСО не

особливостей прояву та розв'язання досліджуваної проблеми у практиці ЗСО		висвітлені
		6-10 – залучений фактологічний матеріал, особливості прояву та розв'язання проблеми у практиці ЗСО висвітлений частково
		11-15 – залучений фактологічний матеріал, досвід розв'язання проблеми у практиці ЗСО висвітлені
Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи першоджерел та дотримання етики посилань	0-15	0-3 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 20 джерел), етика посилань недотримана
		4-7 – залучені матеріали навчальних підручників, періодичних видань (21-25 джерел), етика посилань недотримана
		8-12 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (26-30 джерел), етика посилань дотримана частково
		13-15 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (31-40 джерел), етика посилань дотримана
Відповідність оформлення КР встановленим вимогам	0-10	0-3 – текст роботи оформлений з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		4-7 – текст роботи оформлений з незначними порушеннями встановлених вимог
		8-10 – текст роботи оформлений у відповідності до встановлених вимог

Продовження таблиці 3.2

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки (у балах)	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Оцінювання захисту кваліфікаційної (курсової) роботи	0-20	
Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	0-6	0 – здобувач вищої освіти неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		1-3 – здобувач вищої освіти невпорядковано викладає основні результати дослідження
		4-6 – здобувач вищої освіти спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
Використання мультимедійної презентації	0-8	0 – мультимедійна презентація відсутня або виконана з суттєвими недоліками
		1-4 – мультимедійна презентація не повністю, але в основному відповідає вимогам
		5-8 – доповідь супроводжена грамотною мультимедійною презентацією
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питаннях	0-6	0 – здобувач вищої освіти неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		1-3 – здобувач вищої освіти надає неповні,

		необґрунтовані відповіді на поставлені питання
		4-6 – здобувач вищої освіти надає глибокі, повні, обґрунтовані відповіді на поставлені питання
Всього	0-100	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемьева І. С., Петухова Т. А., Штайнер Т. В. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Методика професійного навчання» для здобувачів вищої освіти 3 року навчання першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 015 Професійна освіта (Дизайн). Одеса : Університет Ушинського, 2019. 75 с.
2. Бондаренко Т. М., Гринько В. О., Кошелєв О. Л. Методичні вказівки до написання курсової роботи з методики навчання інформатики : [для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання]. Слов'янськ : ДДПУ, 2015. 72 с.
3. Гутник М. І., Ключко А. О., Прокопчук Т. П. Методичні рекомендації до виконання і захисту курсових робіт : методичний посібник. Біла Церква, 2012. 24 с.

4. Долженков О. О., Черненко Н. М. Методичні рекомендації з підготовки й написання курсових робіт з дисципліни «Теорія та менеджмент організації» за спеціальністю 073 «Менеджмент». Одеса : ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2018. 40 с.

5. Палій Н. Т., Осинчук В. Д. Методичні рекомендації до написання курсових робіт. Чернівці, 2015. 30 с.

Додаток А

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ

Завідувачу кафедри
технологічної та професійної освіти
Усову В. В.

Здобувача вищої освіти 4 року навчання
першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 014 Середня освіта
(Трудове навчання та технології)
денної (заочної) форми навчання
Книжкина Петра Миколайовича

З А Я В А

Прошу Вас закріпити за мною тему кваліфікаційної (курсової) роботи:
 «_____»
 та призначити, по можливості, керівником кандидата педагогічних наук,
 доцента кафедри Іванову Інну Іванівну.

(Дата)

підпис здобувача вищої освіти

Погоджено _____ І. І. Іванов
 підпис наук.керівн.

Погоджено _____ В. В. Усов
 підпис завідувача кафедри

Додаток Б

Титульний лист

Форма № Н-6.01

**Державний заклад «Південноукраїнський національний
 педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**Художньо-графічний факультет
 Кафедра технологічної та професійної освіти**

КВАЛІФІКАЦІЙНА (КУРСОВА) РОБОТА

з дисципліни «Теорія і методика навчання»

на тему:

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ
 ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ**

**Здобувача вищої освіти 4 року навчання
 першого (бакалаврського) рівня**

спеціальності 014 Середня освіта
(Трудове навчання та технології)
денної (заочної) форми навчання
Книжкина Петра Миколайовича

Керівник: доцент кафедри
технологічної та професійної освіти,
к.п.н., доцент
Іванов І. І.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____ Т. А. Петухова
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ А. В. Полторак
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ Т. В. Штайнер
(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Одеса – 20__ рік

Додаток В

Зразок оформлення змісту кваліфікаційної (курсової) роботи

ЗМІСТ

	стр.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ В ГАЛУЗІ ВЕБ-ДИЗАЙНУ ..	7
1.1. Історіографія та рівень теоретичного осмислення веб-дизайну	7
1.2. Рівень теоретичного осмислення веб-дизайну	11
1.3. Десять трендів веб-дизайну	17
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО	

ВЕБ-ДИЗАЙНУ	20
2.1. Історія українського сегменту Інтернету	20
2.2. Веб-дизайн України	25
2.3. Основні представники українських студій веб-дизайну	28
Висновки	31
Список використаних джерел	33
Додатки	36

Примітка: сторінки у змісті вказано умовно

Додаток Г

ВСТУП (приклад)

Актуальність дослідження. Трудова підготовка в сучасній закладу середньої освіти має бути гнучкою і пристосованою до технічних, економічних, соціальних потреб суспільства та спрямованою на те, щоб допомогти випускникам середніх закладів у професійному самовизначенні, оволодінні методами творчої діяльності в умовах ринкової економіки і на зміну фактично ремісничому, тренувальному трудовому навчанню має прийти процес формування та розвитку творчої ініціативи, творчого пошуку, трудова діяльність учнів повинна бути наповнена інтелектуальним змістом, уроки

трудового навчання створюватимуть реальні умови для реалізації індивідуальних можливостей особистості кожного учня .

Все це вимагає нових підходів до методики трудового навчання, яка має на меті забезпечити підготовку учнів до трудової діяльності у різних сферах виробництва, дати учням загальні відомості про основи виробництва, сучасну техніку, технології, процеси управління, основні групи професій та вимоги професій до людини; залучити учнів до творчо-інтелектуальних і технологічних робіт; сформувати навички розв'язання творчих практичних завдань.

Провідним напрямом реалізації нового змісту трудового навчання, як підкреслено в Державному стандарті освітньої галузі «Технологія», є проектно-технологічна діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Проектно-технологічний підхід дає можливість реалізувати варіативність у змісті трудової підготовки, тобто уникнути жорсткої регламентації наповнення змісту навчальної діяльності учнів. Сучасний зміст трудового навчання розроблений на засадах проектно-технологічної системи, яка базується на гнучкій організації процесу навчання учнів, де пріоритет належить засобам активного навчання і сучасним педагогічним технологіям, а це, в свою чергу, вимагає розроблення відповідної методики, перегляду деяких важливих питань проведення уроків трудового навчання.

Відповідно до змісту програми, учнів необхідно залучати до проектно-технологічної діяльності, яка передбачає виготовлення ними спочатку навчальних, а з часом і творчих проектів. Основний принцип проектного навчання особистісно-орієнтований підхід, який заснований на засадах вільного виховання. Слід пам'ятати, що учнів необхідно навчати самостійно робити вибір об'єкту, над яким вони будуть працювати. Учень у ході обговорення спільно із своїми товаришами та вчителем вчиться реально оцінювати свої можливості, і добирати такий об'єкт проектування, який відповідає його інтересам, здібностям тощо. Тут важливим є не стільки рівень самостійності учня у виборі об'єкту, але сам процес вільного вибору та обґрунтування форми

майбутнього виробу, його конструкторського розв'язку чи дизайну, що може відбуватись методами інтерактивного обговорення.

З огляду на вищесказане, ми обрали тему кваліфікаційної (курсової) роботи **«Використання проектної технології на уроках трудового навчання»**.

Об'єкт дослідження – процес навчання учнів проектної технології на уроках трудового навчання у 10-11 класах закладів середньої освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування знань, умінь та навичок учнів 10-11 класів у процесі вивчення варіативного модуля «Проектні технології»

Метою кваліфікаційної (курсової) роботи є вивчення педагогічних умов та особливостей застосування методів проектної технології на уроках трудового навчання.

Об'єкт, предмет та мета зумовили **завдання**:

- проаналізувати навчальну, науково-теоретичну та методичну літературу з теми дослідження;
- узагальнити методичні рекомендації з досвіду використання «Проектної технології» у старшій школі.
- розробити проект з тем варіативного модуля «Проектна технологія» для учнів 10 класу;

Методи дослідження – спостереження, аналіз навчальної, науково-теоретичної та методичної літератури, бесіди, розповіді, використання інтерактивних методів навчання, синтез, вивчення передового педагогічного досвіду.

Структура роботи. Кваліфікаційна (курсова) робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг кваліфікаційної (курсової) роботи 42 сторінки. В роботі вміщено 2 рисунки. До списку використаних джерел увійшло 30 видань.

Додаток Д

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ЗГІДНО З НАЦІОНАЛЬНИМ СТАНДАРТОМ УКРАЇНИ ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Антонович Є. А., Василишин Я. В., Шпільчак В. А. Креслення : навч. посібник. Львів: Світ, 2006. 512 с. 2. Бахтин М. Проблемы поэтики Достоевского. Изд. 3-е. Москва : Худож. лит., 1972. 468, [2] с. <i>Примітка: в квадратних дужках зазначається кількість нумерованих сторінок у виданні.</i> 3. Безхутрий Ю. М. Хвильовий : проблеми інтерпретації : монографія. Харків : Фоліо, 2003. 495 с. 4. Бернадська Н. І. Український роман : теоретичні проблеми і жанрова еволюція. Київ : Академвидав, 2004. 366 с. 5. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису. Київ : Наук. думка, 1979. 343 с. 6. Полторак А. В. «Побудова перспективи об'єкта за планом та фасадом» для

	студентів художньо-графічного факультету : метод. реком. Одеса, 2018. 40 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 7. Рошовська З. М., Черняк Ю. В. Сімейне законодавство України. Київ : Прецедент, 2006. 93 с. (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката).
Три автори	1. Акофф Р. Г., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня/пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. Киев : Баланс Бизнес Букс, 2007. 265 с. 2. Воронцова І. В., Воронцов О. В., Голіяд І. С. Креслення : навч. посібник. Київ, 2014. 273 с. 3. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 4. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.
Чотири автори	1. Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва. Київ : НДІ «Укراгропромпродуктивність», 2006. 106 с. (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Гвоздєв О. В., Рогач Ю. П., Сердюк М. М., Ялпачик Ф. Ю. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.]. Київ : Вища освіта, 2006. 478, [1] с. (ПТО: Професійно-технічна освіта). 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.
П'ять і більше	1. Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина І. М. и др. Психология менеджмента; под ред. Г. С. Никифорова. [3-е изд.]. Харків : Гуманитар.

авторів	центр, 2007. 510 с. 2. Бондар Т. В., Карпенко О. Г., Дикова-Фаворська Д. М. та ін. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді. Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. 115 с. (Серія «Формування здорового способу життя молоді» : у 14 кн., кн. 13).
Опис книги з загальною назвою	1. Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст.: оповідання, новели, фрагментарні форми (ескізи, етюди, нариси, образки, поезії в прозі) / упоряд. і прим. Є. К. Нахліка; вст. ст. І. О. Денисюка; ред. тому Н. Л. Калениченко. Київ : Наук. думка, 1989. 688 с. 2. Український правопис/редакція літ., мови та мистецтвознав.; ред. О. А. Дітель; АН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. 4-те вид., випр. й доп. Київ: Наук. думка, 1993. 240 с. 3. Українська літературна енциклопедія: в 5 т./ред. кол.: Дзеверін І. О. (відп. ред.) та ін.; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, УРЕ ім. М. П. Бажана. Київ : гол. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана, 1988. Т. 1 : А-Г. 536 с. <i>Примітка: назви енциклопедій, словників тощо можна записати скорочено – у вигляді аббревіатури (стосується тільки загальноприйнятих скорочень).</i> 4. Історія української літератури XIX століття : навч. посіб. для філол. спец-й вищ. навч. закл. : у 3 кн./за ред. М. Т. Яценка. Київ : Либідь, 1997. Кн. 3: 70-90-ті рр. XIX ст. 429, [1] с.
Багатотомний документ	Якщо всі томи опубліковано протягом одного року: Коллінз У. Твори : в 2 т. Київ : Дніпро, 1989. Т. 1 : Жінка в білому: роман/з англ. переклав О. Мокровольський. 583, [3] с. Т. 2: Місячний камінь : роман / з англ. переклали В. Коробко та Л. Суярко. 460, [1] с. Якщо томи публікувалися протягом кількох років Гиппиус З. Н. Сочинения: в 2 т. / вст. ст., подгот. текста и коммент. Т. Г. Юрченко; РАН, Ин-т науч. информ. по обществ. наукам. Москва: Лаком-книга: Габестро, 2001–2003. (Золотая проза серебряного века). Т. 1: Романы. 2001. 367 с. Т. 2: Романы. 2003. 415 с. Окремий том Франко І. Твори: в 3 т. / ред. кол.: І. О. Дзеверін (гол.) та ін. Київ: Наук. думка, 1991–1992. (Бібліотека української літератури). Т. 1 : Поезії. Поеми/упоряд. і прим. М. С. Грицюти; вст. ст. Д. В. Павличка; ред. тому І. О. Дзеверін. 1991. 665, [1] с. <i>Або:</i> Франко І. Твори: в 3 т. / упоряд. і прим. М. С. Грицюти; вст. ст. Д. В. Павличка; ред. тому І. О. Дзеверін. Київ : Наук. думка, 1991. Т. 1 : Поезії. Поеми. 665, [1] с. Розділ, глава, художній твір із книги 1. Вєрвєс Г. Д. Проза Івана Франка // Історія української літератури : у 8 т. / відп. ред. О. Є. Засенко; авт. кн.: І. І. Басс, М. Ф. Бернштейн, Г. Д. Вєрвєс та ін. Київ : Наук. думка, 1969. Т. 4. Кн. 1: Література 70-х–90-х років XIX ст. С. 383-424. 2. Веселовский А. Н. История или теория романа // Избранные статьи / под общ. ред. М. П. Алексеева, В. А. Десницкого, В. М. Жирмунского, А. А. Смирнова; вст. ст. В. М. Жирмунского; коммент. М. П. Алексеева. Ленинград: Худож. лит., 1939. С. 3-27. 3. Кримський А. Ю. Андрій Лаговський // Твори: в 5 т. / ред. кол. : І. К. Білодід (та ін.); упорядкув. і прим. Н. О. Вишневської та М. Л. Гончарука; ред. О. Є. Засенко. Київ: Наук. думка, 1972. Т. 2 : Художня проза. Літературознавство і критика. С. 7-307.

Рецензія	1. Безхутрий Ю. М. Підмурівок знань про літературу // Вісн. ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2007. № 659. Сер. : Філологія. Вип. 64. С. 267–271. Рец. на кн. : Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: підруч. для студ. гуманіт. спец-й вищ. навч. закл. 2-е вид., випр. й доп./А. Ткаченко. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2003. 448 с. 2. [Review]/Andre Wilson//Solanus. 2000. Vol. 15. P. 157–158. Rev. op.: Independent Ukraine: a bibliographical guide to English–language publications, 1989–1999/Bohdan. S. Winav. Englewood: Ukr. Acad. Press, 2000. 522 p.
Листування	Куліш П. О. Листи до М. Д. Білозерського / упоряд., вст. ст. і комент. О. Федорука; відп. ред. Є. Нахлік; рец. В. Івашків. Львів; Нью-Йорк : Вид-во М. П. Коць, 1997. 219 с. (Серія «Літературні пам'ятки»; вип. 3).
Окремий лист	Куліш П. О. Лист до М. Д. Білозерського від 14 вересня 1842 р., м. Київ // Листи до М. Д. Білозерського. Львів; Нью-Йорк, 1997. С. 11–12.
Дисертації	Куриленко І. А. Екзистенціалістська модель українського інтелектуального роману 20-х років XX століття: дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01. Харків, 2007. 202 с.
Автореферати дисертацій	Куриленко І. А. Екзистенціалістська модель українського інтелектуального роману 20-х років XX століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.01 «Українська література». Харків, 2007. 19 с.
Репринтне видання	Уваров А. С. Христианская символика. Символика древнехристианского периода / гл. ред. протоиерей В. Воробьев. Москва: Правосл. Свято-Тихоновский богосл. ин-т, 2001. Репр. воспроизвед. изд. 1908 г.
Авторські свідоцтва	А. с. 1007970 СССР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25–08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Словники	1. Словник іншомовних слів : 23 000 слів та термінологічних словосполучень / Л. О. Пустовіт, О. І. Скопенко, Г. М. Сюта, Т. В. Цимбалюк; за ред. проф. Л. О. Пустовіт; рец. Т. К. Черторизька. Київ : Довіра; УНВЦ «Рідна мова», 2000. 1018 с. (Бібліотека державного службовця. Державна мова і діловодство). 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. Київ : Європ. ун-т, 2007. 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. Київ : Карпенко, 2007. 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. 2-ге вид., оновл. Київ : К.І.С., 2006. 138 с.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (П ч.). 2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 3. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

Стаття	Стаття зі збірника 1. Білецький О. І. Гоголь і українська література // Гоголь і українська література XIX ст. : зб. ст. / ред. М. Равлюк. Київ : Держвидав худож. літ., 1954. С. 3-19. 2. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації // По лівий бік Дніпра : проблеми модернізації міст України: кінець XIX–початок XX ст. Харків, 2007. Розд. 3. С. 137-202. Стаття з серіального (періодичного) видання 1. Білецький О. Про прозу взагалі та про нашу прозу 1925 року // Черв. шлях. 1926. № 3. С. 133-164. 2. Бурбело В. Б. Сучасні концепції дискурсу та лінгвопрагматичні засади дискурсології // Вісн. КНУ ім. Т. Шевченка. 2002. Вип. 32–33: Іноземна філологія. С. 77–84. Художній твір, уміщений у серіальному (періодичному) виданні Стецик І. Мазепа, гетьман України: роман/з фр. переклав Г. Филипчук // Всесвіт. 1992. № 1-2. С. 3-83. Стаття з довідкових джерел 1. Абетковий вірш // Літературознавчий словник-довідник / ред. кол. : Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Теремко. Київ : ВЦ «Академія», 1997. С. 7. (Nota bene). 2. Березовський І. П. Аарне // УЛЕ : в 5 т. / ред. кол. : І. О. Дзеверін (відп. ред.) та ін.; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, Гол. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана. Київ: Гол. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана, 1988. Т. 1: А–Г. С. 7. Стаття зі збірника матеріалів конференції 1. Безхутрий Ю. М. Проблема систематизації «типів творчості» у літературознавстві // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів : міжвуз. наук.-теорет. конф., 15-16 травня 1996 р. : тези доп. Харків : Б. в., 1996. С. 3-4. 2. Хархун В. П. Володимир Винниченко і Станіслав Пшибишевський : «нове» мистецтво // Українська філологія : школи, постаті, проблеми : міжнар. конф., присвяч. 150-річчю від дня заснув. каф. укр. словесн. у Львів. ун-ті, 23–25 жовт. 1998 р. : зб. наук. пр. Львів: Світ, 1991. Ч. 1. С. 402–408.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матер. Всеукр. конф. молодих учених-аграрників (Харків, 11-13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. 167 с. 2. Ризикологія в економіці та підприємництві: зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / МОН України, Держ. податк. адмін. України. Київ : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. 452 с. 3. Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів: тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф., 15-16 травня 1996 р. / МОН України, Харк. держ. ун-т, Харк. від-ня міжнар. Фонду «Відродження». Харків : Б. в., 1996. 111 с. 4. Свобода в українській літературі: від свободи творчості до свободи сприйняття: матеріали Міжнар. наук. конф. (Харків, 12-13 жовт. 2017 р.) / МОН України, Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, філол. фак., каф. іст. укр. літ., Харк. літ. музей. Харків : Б. в., 2017. 225 с.

Архівні документи	I. Для позначення пошукових даних архівного документа використовують такі скорочення слів: Ф. (Фонд), Оп. (Опис), К. (Картон), Спр. (Справа), Од. зб. (Одиниця зберігання), Арк. (Аркуш). Між елементами пошукових даних ставлять знак «крапка». Бібліографічне посилання на архівний документ містить такі елементи: – заголовок бібліографічного запису (ім'я автора); – основну назву документа; – відомості, що належать до назви (пояснюють і доповнюють її); – відомості про відповідальність (містять інформацію про осіб і/або організації, які брали участь у створенні документа); – пошукові дані архівного документа (назва архіву, номер архівного фонду, номер опису, номер справи одиниці зберігання) за списком, місцезнаходження об'єкта посилання (кількість аркушів загалом чи аркуш, на якому подано об'єкт посилання). Назву архіву подають у вигляді аббревіатури чи скорочення, прийнятого в архівній галузі: ЦДІАК України – Центральний державний історичний архів України, м. Київ; ДАСБ України – Державний архів Служби безпеки України; ЦДНТА України – Центральний державний науково-технічний архів України; Держархів м. Києва. Наприклад: 1. Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ Академії в 1929–1930 рр. // Інститут рукописів Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. Ф. Х. (Всеукраїнська Академія Наук). Спр. 1686. 30 арк. 2. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Леніна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р.//ЦДАТО України. Ф. 1. Оп. 32. Пр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71. (Примітка: тут зв. означає, що текст архівного документа розміщено на зворотному боці аркуша). II. Якщо справа (одиниця зберігання) чи певний архівний документ, який зберігають у цій справі, не має назви, її формулює дослідник. У цьому випадку назву справи подають у квадратних дужках до або після пошукових даних про документ. Наприклад: [Праці П. К. Грімстед] // ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 7. Спр. 19. 284 арк. Або: ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 7. Спр. 19. 284 арк. [Праці П. К. Грімстед].
Законодавчі та нормативні документи	1. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530-543. 2. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. Офіц. вид., Київ : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. VI, 74 с. (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція). 3. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15-16. 4. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 5. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. Офіц. вид., Київ : Парлам. вид-во, 2006. 207 с. (Бібліотека офіційних видань).

	6. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько, Київ : МНІАЦ мед. Статистики : Медінформ, 2006. 459 с. (Нормативні директивні правові документи). 7. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 9. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136-141. 10. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 11. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22.
Стандарти	1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. [Чинний від 2006-01-01]. Київ : Держспоживстандарт України 2006. IV, 231 с. (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004. ДСТУ ISO 6107-9:2004. [Чинний від 2005-04-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. (Національні стандарти України). 3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. [Чинний від 2007-01-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. IV, 18 с. (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. Львов : НТЦ «Леонорм-стандарт», 2006 (Серия «Нормативная база предприятия»). Т. 5. 2007. 264 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. Львів : Новий час, 2003. 160 с. 3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. [Суми : Унів. кн., 2003]. 11 с. 4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	1. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. 2006. № 6. С. 14-17. 2. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. 2007. № 1. С. 39-61. 3. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. 2007. Т. 2, № 2. С. 13–20. 4. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нарис з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. Дрогобич, 2007. С. 245-291. 5. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. Харків, 2007. С. 33.

	6. Чорний Д. Міське самоврядування : тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра : проблеми модернізації міст України : кінець XIX–початок XX ст. / Д. М. Чорний. Харків, 2007. Розд. 3. С. 137-202.
Бібліографічне посилання на електронні ресурси	Електронний ресурс Залежно від режиму доступу електронні ресурси поділяють на електронні ресурси локальні та віддаленого доступу. У бібліографічному посиланні на електронний ресурс локального доступу після вихідних даних подають відомості про кількість фізичних одиниць (арабськими цифрами) та вид носія інформації (наприклад, електронний оптичний диск). У дужках можна подавати відомості про вид оптичного диска (CD-R, CD-RW, DVD-R тощо). Наприклад: Кожухівський А. Д. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування [Електронний ресурс] : практикум / Черкас. держ. технол. ун-т. Електрон. текст. дані. Черкаси, 2009. 1 електр. опт. диск (CD-R). Електронна адреса Для позначення електронної адреси електронного ресурсу віддаленого доступу в примітці дозволено замість слів «Режим доступу» (чи «Доступ») або їхнього еквівалента іншою мовою (наприклад, «Available from») застосовувати аббревіатури URI (Uniform Resource Identifier – Уніфікований ідентифікатор ресурсу) або URL (Uniform Resource Locator – Уніфікований покажчик ресурсу). Якщо електронний ресурс має унікальний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier – Ідентифікатор цифрового об'єкта) або інший постійний ідентифікатор, замість електронної адреси цього ресурсу рекомендовано зазначати його ідентифікатор. Інформацію про протокол доступу до електронного ресурсу (http, ftp тощо) та його електронну адресу наводять у форматі URI або URL. Довгу електронну адресу можна переносити на наступний рядок. У цьому разі останнім у першому рядку має бути знак скісна риска (/). Після електронної адреси подають відомості про дату звернення до електронного ресурсу віддаленого доступу: число, місяць, рік (у круглих дужках) після слів дата звернення. Наприклад: 1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к / 96-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 08.02.2012). 2. Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українсько-польських відносинах // Економіка. Управління. Інновація : електрон. наук. фахове вид. 2012. № 2. URL: http://acohive.ubuv.gov.ua/journals/eni/2012_2/pdf/12borupv.pdf (дата звернення: 17.06.2013). 3. Дозволено подавати відомості про інше місцезнаходження чи форму електронного ресурсу, використовуючи слова Також доступний (наприклад, Також доступний у PDF:...) чи еквівалентні фрази (наприклад, Відомості доступні також в інтернеті...).

ОРІЄНТОВАНА ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ (КУРСОВИХ) РОБІТ

зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
денної та заочної форми навчання

Модуль 1 «Теорія і методика навчання креслення»

1. Активізація розумової діяльності учнів на уроках креслення закладу загальної середньої освіти
2. Виховні цілі при вивченні креслення в закладу загальної середньої освіти
3. Відтворення і творчість при вивченні креслення в закладі загальної середньої освіти
4. Встановлення зв'язків навчання дисципліни «Креслення» закладу загальної середньої освіти з фаховими закладами освіти.
5. Естетичне виховання учнів на уроках креслення
6. Єдиний графічний режим в закладі загальної середньої освіти
7. Загальна характеристика наукових досліджень в галузі методики викладання креслення
8. Зміст графічної підготовки школярів в закладі загальної середньої освіти
9. Інтенсифікація процесу вивчення школярами курсу креслення
10. Комплексне планування завдань уроку при вивченні креслення
11. Критерії оцінки графічних робіт та якості знань школярів з креслення
12. Методика вивчення окремих тем курсу креслення закладу загальної середньої освіти
13. Методика розвитку творчого мислення в гуртках з креслення.
14. Методики вивчення професійної спрямованості людини та мотивів вибору професії.
15. Міжпредметні зв'язки курсу креслення в закладі загальної середньої освіти
16. Модель ідеального керівника гуртка з креслення.
17. Модель організації допрофесійної підготовки в закладі загальної середньої освіти.
18. Навчально-методична документація з креслення: навчальна програма, підручник і навчальні посібники (картки-завдання, робочий зошит), методичні посібники для вчителів, дидактичні матеріали.
19. Нетрадиційні методи навчання на уроках креслення в закладі загальної середньої освіти
20. Обладнання кабінету креслення в середній школі
21. Ознайомлення учнів з працею і професіями під час освітнього процесу на уроках з креслення.

22. Оперативне управління педагогічними процесами при вивченні курсу креслення в закладі загальної середньої освіти
23. Оптимізація процесу вивчення креслення в закладі загальної середньої освіти
24. Організаційні форми навчання при вивченні курсу креслення
25. Організація змістового дозвілля та позаурочної виховної роботи у закладі позашкільної освіти.
26. Особливості створення програми з креслення для учні закладу загальної середньої освіти
27. Педагогічна майстерність: особистість та ділові якості педагога закладу позашкільної освіти.
28. Педагогічні принципи навчання при вивченні креслення
29. Професійна організація учнів при вивченні курсу креслення
30. Психолого-педагогічні основи курсу креслення
31. Розвиток інтересу в учнів до професій під час позакласних та позашкільних заходів з креслення.
32. Розвиток конструкторських здібностей учнів за допомогою наочних зображень
33. Розвиток творчого потенціалу педагога на уроках креслення – визначальні умови формування творчих здібностей дитини.
34. Розвиток техніко-технологічних здібностей учнів на уроках креслення
35. Розвиток технічного мислення засобами графічних зображень
36. Роль і завдання курсу креслення в політехнізації закладу загальної середньої освіти
37. Роль, класифікація та характеристика наочних посібників при вивченні креслення в закладі загальної середньої освіти
38. Самостійна робота в теорії та практиці навчання креслення
39. Сучасні інформаційні технології в методиці навчання кресленню.
40. Тенденції вдосконалення підготовки школярів з креслення
41. Технічні засоби навчання, використанні при вивченні креслення
42. Типи та методика проведення уроків креслення у закладі загальної середньої освіти
43. Факультативні заняття з вибору професії та їх педагогічна ефективність на уроках креслення.
44. Форми і методи організації позакласної роботи з креслення
45. Формування і розвиток просторового мислення учнів при вивченні креслення
46. Цікаві завдання на уроках креслення в закладі загальної середньої освіти

Модуль 2 «Теорія і методика технологічної освіти»

1. Виховання естетичних почуттів учнів на уроках обслуговуючої праці.
2. Відродження української вишивки хрестом.
3. Ігрові форми роботи на уроках обслуговуючої праці.
4. Контроль і оцінка знань і умінь учнів на уроках обслуговуючої праці.
5. Методика використання активних методів навчання на уроках обслуговуючої праці.
6. Методика використання дидактичних засобів навчання на уроках обслуговуючої праці.
7. Методика використання дидактичних засобів навчання на уроках обслуговуючої праці.
8. Методика використання дидактичних карток на уроках обслуговуючої праці при вивченні розділу «Технологія обробки харчових продуктів».
9. Методика використання дидактичного матеріалу на уроках обслуговуючої праці (5-7 клас).
10. Методика використання ігрових моментів на уроці обслуговуючої праці при вивченні рукоділля.
11. Методика використання комп'ютера на уроках обслуговуючої праці при вивченні розділу «Технологія обробки тканин».
12. Методика використання лабораторно-практичних робіт на уроках обслуговуючої праці.
13. Методика використання міжпредметних зв'язків на уроках технології.
14. Методика використання наочності на уроках обслуговуючої праці при вивченні розділу «Технологія обробки тканин і волокнистих матеріалів» (5 клас).
15. Методика використання наочності на уроках обслуговуючої праці.
16. Методика використання нетрадиційних підходів до навчання учнів на уроків на уроці обслуговуючої праці при вивченні рукоділля.
17. Методика використання нетрадиційних форм організації трудового навчання учнів (на матеріалі розділу «Технологія обробки тканин і волокнистих матеріалів»).
18. Методика використання технологічної документації на уроках виробничого навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
19. Методика здійснення індивідуального підходу до учнів на уроках обслуговуючої праці (5 клас).
20. Методика навчання електротехнічним роботам у 6 класі.
21. Методика навчання учнів аплікації на уроках обслуговуючої праці (на матеріалі варіативної частини програми).
22. Методика навчання учнів бісероплетінню на уроках обслуговуючої праці.

23. Методика навчання учнів бісероплетінню на уроках обслуговуючої праці.
24. Методика навчання учнів в'язанню гачком на уроках обслуговуючої праці у 5 класі.
25. Методика навчання учнів в'язанню макраме на матеріалі варіативної частини програми 5-7 клас.
26. Методика навчання учнів в'язанню спицями на уроках обслуговуючої праці (7 клас).
27. Методика навчання учнів вишиванню на уроках обслуговуючої праці.
28. Методика навчання учнів елементам графічної грамоти у 5-7 класах на уроках обслуговуючої праці.
29. Методика навчання учнів конструюванню і моделюванню швейних виробів на уроках обслуговуючої праці (6 клас).
30. Методика навчання учнів моделюванню і конструюванню фартуха (6 клас).
31. Методика навчання учнів плетінню макраме на уроках обслуговуючої праці (на матеріалі варіативної частини програми).
32. Методика навчання учнів соломоплетінню як засіб відродження національної культури.
33. Методика навчання учнів технології пошиття швейних виробів (6 клас).
34. Методика навчання учнів технології пошиття швейного виробу на уроках обслуговуючої праці (7 клас).
35. Методика навчання учнів технології приготування страв з овочів (6 клас).
36. Методика організації ігрових моментів на уроках обслуговуючої праці.
37. Методика організації навчання елементам машинознавства на уроках обслуговуючої праці (5-7 клас).
38. Методика організації навчання основам матеріалознавства на уроках обслуговуючої праці.
39. Методика організації проблемних ситуацій на уроках обслуговуючої праці.
40. Методика організації проблемного навчання на уроках обслуговуючої праці.
41. Методика організації професійної роботи із старшокласниками на уроках технології.
42. Методика проведення занять з обслуговуючої праці за новітніми технологіями.
43. Методика проведення нетрадиційних уроків з технології.
44. Методика профорієнтаційної роботи з учнями на уроках обслуговуючої праці.
45. Методика розвитку творчого мислення в гуртках з трудового навчання.
46. Методика формування умінь та навичок продуктів на уроках обслуговуючої праці (7 клас).

47. Методики вивчення професійної спрямованості людини та мотивів вибору професії на заняттях з трудового навчання.
48. Модель ідеального керівника гуртка з трудового навчання.
49. Модель організації допрофесійної підготовки з трудового навчання в закладі загальної середньої освіти.
50. Ознайомлення учнів з працею і професіями під час освітнього процесу на уроках з трудового навчання.
51. Організація екологічної роботи з учнями в закладі середньої освіти.
52. Організація змістового дозвілля та позаурочної виховної роботи з трудового навчання у закладі позашкільної освіти.
53. Педагогічна майстерність на уроках трудового навчання: особистість та ділові якості педагога закладу позашкільної освіти.
54. Процес використання комп'ютерів на уроках обслуговуючої праці при вивченні розділу «Технологічна обробка тканин і волокнистих матеріалів» (7 клас).
55. Розвиток здібностей учнів на уроках трудового навчання (на матеріалі розділу «Обробка деревини» 9 клас).
56. Розвиток інтересу в учнів до професій під час позакласних та позашкільних заходів з трудового навчання.
57. Розвиток творчих здібностей на уроках обслуговуючої праці.
58. Розвиток творчих здібностей учнів на уроках обслуговуючої праці.
59. Розвиток творчого потенціалу педагога на уроках трудового навчання.
60. Факультативні заняття з вибору професії та їх педагогічна ефективність на уроках трудового навчання.

Модуль 3 «Теорія і методика навчання інформатики»

1. Активізація пізнавальної діяльності учнів під час використання шкільного веб-сайту.
2. Аналіз методів та способів якісної оцінки освітніх сайтів.
3. Аналіз програм з інформатики. Особливості сучасної шкільної програми з інформатики.
4. Аналіз система навчання інформатики за рубежом.
5. Аналіз становлення та перспектив розвитку шкільної інформатики.
6. Аналіз технології Smart Board та її використання в освітньому процесі.
7. Вивчення історії інформатики учнями під час створення віртуального музею.
8. Використання веб-журналу для організації навчально-пізнавальної діяльності учня при вивченні інформатики.
9. Використання демонстраційних прикладів під час вивчення мов програмування.

10. Використання методу проектів при навчанні інформатики учнів закладу середньої освіти.
11. Використання середовища Macromedia Flash для комп'ютерного моделювання фізичних процесів.
12. Виховання національної свідомості учнів при вивченні інформатики.
13. Встановлення зв'язків навчання дисципліни «Інформатика» закладу загальної середньої освіти з фаховими закладами освіти.
14. Гра як одна з форм організації навчання з інформатики.
15. Електронна енциклопедія як засіб актуалізації знань учнів з інформатики.
16. Електронний підручник як засіб персоналізації навчання старшокласників.
17. Історія розвитку інформатики в Україні.
18. Методи та способи ведення веб-журналу вчителя інформатики.
19. Методика розвитку творчого мислення в гуртках з інформатики.
20. Методична система та цілі навчання інформатики в закладу середньої освіти.
21. Модель ідеального керівника гуртка з інформатики.
22. Мультимедійні технології: стан та перспективи розвитку.
23. Навчання основ комп'ютерного моделювання засобами MS Excel в закладі середньої освіти.
24. Навчання основ комп'ютерного моделювання засобами MS PowerPoint у закладі середньої освіти з курсу інформатики.
25. Навчання учнів закладу середньої освіти основ комп'ютерного моделювання засобами GRAN1.
26. Навчання учнів закладу середньої освіти основ комп'ютерного моделювання засобами мови програмування Pascal.
27. Навчання учнів закладу середньої освіти основ комп'ютерного моделювання засобами середовища об'єктно-орієнтованого програмування (ООП).
28. Ознайомлення учнів з працею і професіями під час освітнього процесу на уроках з інформатики.
29. Організація дослідницької діяльності учнів на уроках інформатики.
30. Організація роботи освітнього форуму з інформатики.
31. Організація фізичних хвилинок на уроках інформатики.
32. Освітній веб-форум як засіб формування суспільної свідомості особистості учня.
33. Особливості культури і техніки мовлення учителя інформатики.
34. Педагогічна майстерність на уроках інформатики: особистість та ділові якості педагога закладу позашкільної освіти.
35. Педагогічний потенціал електронних засобів навчання.
36. Перспективи проблемного навчання при вивченні інформатики.

37. Підготовка вчителя до уроку. Планування освітнього процесу з курсу інформатики (тематичне й поурочне).
38. Планування роботи вчителів інформатики.
39. Принципи, методи та засоби навчання інформатики.
40. Проблеми навчання інформатики у сільській школі.
41. Проблеми створення та використання електронних засобів освітнього призначення.
42. Розвиток інтересу в учнів до професій під час позакласних та позашкільних заходів з інформатики.
43. Розвиток творчого потенціалу педагога на уроках інформатики – визначальні умови формування творчих здібностей дитини.
44. Розробка електронного підручника з інформатики засобами програми «eXe».
45. Розробка портфоліо вчителя інформатики.
46. Стандарт шкільної освіти з інформатики. (Етапи вивчення шкільного курсу інформатики: пропедевтичний, базовий і профільний).
47. Становлення, особливості та перспективи розвитку шкільного курсу інформатики.
48. Урок з інформатики: специфіка, план, його основні складові.
49. Факультативні заняття з вибору професії та їх педагогічна ефективність на уроках інформатики.
50. Форми організації групової роботи учнів на уроках інформатики.
51. Формування критичного мислення учнів в процесі використання веб-ресурсів мережі Інтернет.
52. Формування пошукових вмінь учнів під час роботи у веб-просторі мережі Інтернет.
53. Формування суспільної думки про професії в класному колективі.
54. Формування умінь комп'ютерного моделювання учнів закладу середньої освіти під час гурткової роботи.
55. Шляхи та методи удосконалення шкільного кабінету інформатики.

Додаток Ж.

Зразок оформлення завдання на виконання кваліфікаційної (курсової) роботи

**Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідуючий кафедрою ТПО

_____ Усов В. В. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
« _____ » _____ 20 ____ р.

Завдання на виконання кваліфікаційної (курсової) роботи

_____ (прізвище та ініціали) _____)
4 року навчання першого (бакалаврського) рівня _____ форми навчання
Спеціальності _____
1. Тема кваліфікаційної (курсової) роботи: _____

2. Науковий керівник кваліфікаційної (курсової) роботи _____
3. План роботи та терміни виконання розділів кваліфікаційної (курсової) роботи

Назва розділів кваліфікаційної (курсової) роботи	Термін виконання
1.	« ____ » _____ 20 ____ р.
2.	« ____ » _____ 20 ____ р.
3.	« ____ » _____ 20 ____ р.
4.	« ____ » _____ 20 ____ р.

4. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових таблиць, інструкційних/технологічних карт, діаграм, графіків тощо) _____

5. Термін подання чернетки кваліфікаційної (курсової) роботи на перевірку науковому керівнику
« ____ » _____ 20 ____ р.

6. Термін подання кваліфікаційної (курсової) роботи на рецензування науковому керівнику
« ____ » _____ 20 ____ р.

7. Термін повного завершення, оформлення та подання на кафедру кваліфікаційної (курсової) роботи перед захистом « ____ » _____ 20 ____ р.

Завдання надав науковий керівник _____
(підпис) (прізвище та ініціали) (дата)

Завдання отримав(ла) до виконання _____
(підпис) (прізвище та ініціали) (дата)

Приблизний план-конспект уроку

План уроку складається з наступних основних розділів:

Дата:

Клас:

Тема:

Цілі і завдання:

1. Освітні (перерахувати)
2. Розвиваючі (перерахувати)
3. Виховні (перерахувати)

Тип уроку:

Об'єкти праці:

Оснащення (обладнання та інструменти, пристосування і матеріали, засоби наочності тощо):

Література:

Хід уроку:

Етап уроку і час	Завдання, які вирішуються	Способи рішення	Оснащення (на кожному етапі)	Опорні знання (міжпредметні зв'язки)
1	2	3	4	5
1/8 частина таблиці	1/8 частина таблиці	1/2 частина таблиці	1/8 частина таблиці	1/8 частина таблиці

1. Організаційний етап.

Перевірити готовність до занять, наявність спецодягу. Видати інструмент і заготовки.

2. Етап актуалізації суб'єктивного досвіду учнів (організації роботи учнів по засвоєнню нового матеріалу).

Підібрати прийоми підготовки учнів до сприйняття нового матеріалу (наприклад, створення проблемної ситуації, організація бесіди по раніше пройденого матеріалу тощо).

3. Етап вивчення нового матеріалу.

Продумати методику пояснення учням нового матеріалу.

4. Етап первинної перевірки вивченого матеріалу.

Підібрати прийоми первинної перевірки вивченого матеріалу (наприклад, фронтальна, індивідуальна та ін.).

5. Етап планування роботи при виготовленні об'єктів праці (вступний інструктаж).

Продумати методику організації роботи по обговоренню з учени-ками об'єкта праці (призначення, аналіз конструкції, складання плану роботи та технологічної карти). Провідним методом навчання при цьому зробити бесіду.

6. Етап виконання практичного завдання. Поточний інструктаж.

Продумати: які цільові обходи під час виконання лабораторно-практичної роботи проводить студент-учитель? які можливі помилки при виготовленні виробу можуть здійснювати учні? як на ці помилки реагує студент-учитель?

7. Етап контролю і оцінки результатів виконання практичного завдання.

Підібрати методику оцінки результатів виконання практичного завдання (наприклад, учитель оцінює сам; учні оцінюють один одного: по парам, вибирають кращі з усіх; тощо). Підводячи підсумки роботи з виготовлення виробів, рекомендується порівняти запланований хід роботи з фактичним. Доцільно нагадати учням про важливість планування в виробничих умовах, відзначити, що продуманий і раціональний технологічний процес дозволяє підвищити продуктивність праці, забезпечує якість виробу, знижує його собівартість. Можна запропонувати учням проаналізувати, чи відповідав процес виготовлення виробу розробленим технологічним процесом, відбитому технологічними картами. Важливо, щоб учні зрозуміли, як відхилення від технологічного процесу внаслідок помилок, допущених під час роботи, відбивається на продуктивності праці і якості виробів.

8. Етап підведення підсумків уроку.

Охарактеризувати кількісно і якісно роботу класу і окремих учнів. Проаналізувати помилки учнів. Видати домашнє завдання.

9. Етап рефлексії.

Попросити учнів висловитися з приводу свого емоційного стану і діяльності на уроці.

Бажає використовувати такі питання:

- Що ви вивчали на уроці?
- Які нові знання придбали?
- Що з вивченого на уроці ви дізналися вперше?
- Які вміння придбали?
- Чи оцінювали ви самі свою роботу раніше і чи сподобалося вам це?
- Які у вас виникли труднощі?
- Чи зрозуміло вам, за що знижена відмітка за урок?
- Що необхідно виправити, щоб відмітка була краще отриманої?
- Яке ваше враження про урок?

10. Етап завершення уроку.

Виставити оцінки в щоденники і журнал.

Прибрати робочі місця. Оцінити роботу чергових.

Вихід з майстерні.

Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічного факультету

**РЕЦЕНЗІЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ (КУРСОВУ) РОБОТУ
З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ»**

Здобувача вищої освіти _____

_____ року навчання першого (бакалаврського) рівня _____ форма навчання
спеціальності _____

На тему _____

Регістраційний номер № _____ дата видачі «___» _____ 20__ р.

Рецензент _____
(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ РЕЦЕНЗІЇ

Відмітка про допуск до захисту _____

«___» _____ 20__ р. _____ / _____ /
(Підпис) П. І. Б. керівника

Відмітка про захист
Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Дата захисту «___» _____ 20__ р.

Члени комісії:

_____	<u>Т. А. Петухова</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	<u>А. В. Полторак</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	<u>Т. В. Штайнер</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)

№ п/ п	Критерії оцінювання кваліфікаційної (курсової) роботи	Бали за виконання вимог	Бали по даній роботі			
1	Оцінка якості кваліфікаційної (курсової) роботи	0-80				
1.1	Відповідність змісту та вступу кваліфікаційної (курсової) роботи темі та затвердженому плану	0-10				
1.2	Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної теми для дослідження та коректність використання понятійного апарату	0-15				
1.3	Наявність критичних співставлень та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв’язання проблеми теми дослідження	0-15				
1.4	Ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення особливостей прояву та розв’язання досліджуваної проблеми у практиці ЗСО	0-15				
1.5	Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи першоджерел та дотримання етики посилань	0-15				
1.6	Відповідність оформлення КР встановленим вимогам	0-10				
2	Оцінювання захисту кваліфікаційної (курсової) роботи	0-20				
2.1	Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	0-6				
2.2	Використання мультимедійної презентації	0-8				
2.3	Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питаннях	0-6				
Роботу перевірів:		Кількість балів за виконання кваліфікаційної (курсової) роботи	Зміна балів при захисті кваліфікаційної (курсової) роботи (до +/- 15)	Оцінка, що заноситься до відомості		
(прізвище та ініціали наукового керівника)				за національною шкалою	за 100-бальною шкалою	за системою ECTS
Підпис наукового керівника	Дата перевірки КР					

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІН «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ»
для здобувачів вищої освіти 4 року навчання
за першим (бакалаврським) рівнем
зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

Розробники:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти, декан художньо-графічного факультету Т. А. Петухова;
старший викладач кафедри технологічної та професійної освіти А. В. Полторак;
асистент кафедри технологічної та професійної освіти Штайнер Т. В.

м. Одеса, 2019

